

31/569

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
V.L. 18

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ సెప్టెంబరు 14-వ తేది శుక్ర వారము

No. 140

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస శుద్ధ స్రవణ

సంచిక ౧౪౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారితో జేలకునేలు
జ్యోతిర్మూర్తిమూల పొందియున్నది
తలనొప్పుల మోసూసు. వాయువు పోట్ల
జాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెంటుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
జురజను తోలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వంశ శరీరమందలి ముప్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
ఇతో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొప్పులకు నంజీవివరించి.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

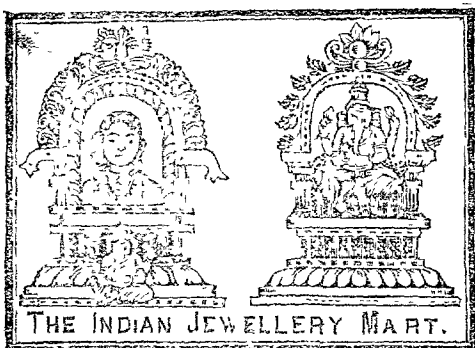
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-3 0-10-0
డజన్ 1-3 రు 6-4-0 లు.

[ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది.]

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి

వినాయక. గౌరీవిగ్రహములు

శాస్త్రోక్తముగా అప్పటమైన పెండితో తయారు
చేయబడినవియు, నిత్యపూజకు అర్హమైన వినాయక,
గౌరీవిగ్రహములు ద్వు. 2 లు ధరనుండిగలవు. వివరము
లకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ది ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్టు,

నగర పేం:- పోస్టుబాక్సు నెంబరు 40, బెంగురుభూరు సిటీ.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes. Full particulars and Railway
Fare Certificate on 2 annas stamp. Apply to:
Imperial Telegraph College, Nal Samsat, N. 3108

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము

ఇది వ్యాఖ్యలన్నిటియందున్న విషయముచేర్చి తెలియజేసి
బడినది. ఏళ్లోకమున కేవలము తెలియుటకు శ్లోకాంబు
గూడ చేర్చబడినది. విశేషార్థము లుండుతావున క్రింద గర్భము
వ్రాయబడినది. భారతమంతగ్రంథము. గొప్ప దీపిక గలదు.

మూడు వాల్యములు	రు 12-0-0
శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము	5-0-0
శ్రీ ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము	1-3-0
హాలాస్యమాహాత్మ్య మనబడు	0-12-0
మధురాపుర మాహాత్మ్యము	0-12-0
ఎదిత పాదుకాపట్టాభిషేక నాటకము	0-12-0
పాండావాంజ్ఞానవాసము	0-12-0

జనమంచి కేషాద్రిశర్మ, కడప

ఇంద్రజాలము పాంధ్రజాలము

ఈగ్రంథములో ఇర్ష్యాగారదీ, హస్తలాభములు, అంగుళ్య
జాలము, మంత్రశాస్త్రము, కూతపద్యము, యంత్రములు, చిట్టి
కేక తమాసాలు, నిసోదవిద్యలు, మనుష్యుని హాసముచేయు
మామిడిచెట్టును పుట్టించుట; జీవముతో చూచి మరణము
రములేని తలచేత మాట్లాడించుట, వాటిలో నానమ్మని కొన్ని
ముదలగునిత్రములున్నవి. దీనినే యేజ్జోనే. (గౌరీవారి) ౨
2113 చమత్కార గణితము. (యేజ్జోనే) ౨
వారిచే అత్రూవు కాబడినది.) ఇంద్రజాల ఎదితపద్య
మనో గణితములు, సమస్యలు, చిత్తుక్తకృతి, యంత్ర, తమాసా
లెక్కలు, గణితావధానము గలవు. చల హా. ౩. 12 కి రూ.
బి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, పింగోణి. (గుంటూరుజిల్లా

ధర సరము!

నర్తక మైన సరుకు!!

స్వదేశాభిమానులారా ఆలసింపక స్వదేశి పరిశ్రమమునకు

ప్రోత్సహమొసగి, ఉత్సాహమును గలిగింపుడు!!

అన్నిరకముల పప్పుపెట్టు పిండిమాదేశమునందే హైందవపరిశ్రామకులచే చేతితో
తాకబడక తయారుచేయబడినది. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఏజెంట్లు:- పేరూరి నచ్చిదానందరావు, బెజవాడ; మద్దుల కేశవరావు, ఏలూరు.

తంతి విలాసము

"పేరూరి".

ది ఈస్టరన్ కన్ఫెక్షనరీమార్టు

16, ఆదియప్పనాయకపేటి, జి. టి, మద్రాసు.

మేల్తైన పోర్టులాండు సీ మెంట్

(నెమలి మార్కు)

4899

మునిసిపాలిటీలు, రైల్వేలు, ఎంజనీలు, కంట్రాక్టరులు, ఇతరులు వి
షయగా దీనినే ఉపయోగించి క్లాఫిండుచున్నారు.

గట్టిగా నుండుటయందు ముహూర్తమైనది, ధరసరము. వివరములకు ఈ
దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యం అందుకో, 140, ఆదియప్పనాయకపేటి, మద్రాసు

ఆంధ్ర సర్వకలాపరివర్తనమునకు

ఆంధ్ర సర్వకలాపరివర్తన కార్యస్థాన సమస్యచే, దెప్పు తెరిగిన అంతర్భాగంల వైషమ్యములను చిక్కి నకనకబడుచు న్నది. 'సెప్టెంబరు సమావేశము' కీ కార్యస్థాన సమస్యను మదరాసు కాపనసభ పరిష్కరించునని యాంధ్రలోక మువ్విట్టాకు చూడినది. కాని యది మరల అక్టోబరు సమావేశమునకు మార్చబడినది. ఆంగ్లమునకే కాక ఆంధ్రభాషలకుగూడ ఈ యాలస్యము వినుగు జనింపజేసింది. ఆంధ్రులెదేని యొక నిర్ణయమునకు రాగలదుమరలయై కార్యస్థానవిమర్శ అట్టోజరునకు మార్చబడినది. కాని యుద్వేగితమంతయులే సాధ్యముగ గాన్పించుటలేదు. బెజవాడ కార్యస్థానమును వదిలికొనుట కిచ్చుగింపదు. రాజమహేంద్రవరము నెంటుకు హక్కును నడలదు. అనంతపురము పురోభివృద్ధికి భంగకరమయిన విధానమునకు సమ్మతింపవలెదు. గుంటూరు మదనపల్లెకు దోడుగ దుబిలిపట్టణము యాదమునకు నడుమగట్టి కొని వుండునకు దూకినది. క్రధానమంత్రి ఏక కేంద్రవిధానమును సాధింప పట్టుబట్టియున్నవాడు. 6-9-28 తేదీన ఆంధ్ర కాపనసభ్యులు సంతకము చేసి, నిన్నాళ్లు పారిశ్రామిక కేంద్రముగా పట్టణిగించికొని నిమగ్నముగనుండిన విశాఖపట్టణమునకు గొంత యావృత్తిక బలించినది. బెజవాడ వాడులు కార్యస్థానతలపైతను భిన్నపరచుక మూడునెంటుల నల్ల నీలపి తొల్లంటి యాధానితి నంగీకరింపుడు. లేదా బెజవాడకు నాలవ కేంద్రమును బ్రహాంపడవ వాడించుచున్నారు. రాజమహేంద్రవరము ఏది ఎట్లున్నను మా కేంద్రమున కేలాటి సంచలనము గలుగరాదు. ఏక కేంద్రవిధానమునచో కార్యస్థానము మా నగరమునకు మార్చదగును. అంతవేరే ప్రతిష్ఠల నగ్గడించి కొనుచున్నది. అనంతపురమునను ఆంధ్రసీమ ను నిర్ణయమును తలపించుచున్నది. ఆంధ్రభార సభ్యులచేగూడ నిష్పాత్తికము గ నిర్ణయింపబడిన నిర్ణయమును తొగి మారినట్లు పరికారని నూచించినది. క్రధానమంత్రి, మిత్రమీ రే నగరమును ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించిన, అనంతపురమున కేకేంద్ర కలాపరివర్తన సలకొల్పినది విచిత్రము. విశ్వవిద్యాలయ చాచాధ్యక్షులు విశాఖపట్టణము తగినదని నూచించెను. ఆంధ్రకాపనసభ్యుల సమావేశమునకు ఫలము సంతక సమరము మరింత తీవ్రరూపమును ధరించుటయే.

అయిన ఆంధ్రులకార్యస్థాన సమస్యను సర్వజన సమ్మతముగ పరిష్కరించుకొనజాలరా? యనిన ఆంధ్రులకాశక్తి తేక పోలేదుగాని సలాభిమానము కంటికిండుచున్నదనక తప్పదు. ఆంధ్రు లొక్కింత దూరదృష్టితో గన్నులదెరచి యీ సమస్యను విమర్శించినచో నియ్యది క్రుతితిని పని. లేక క్రధానమంత్రి యయిన నొక్కింత తనపట్టు సడలించిన నిది కరతలామకము. కాని రెండును దుర్లభముగనున్నట్లు దోచెడిని. తుట్టుతుదకు కాపనసభలో వొట్ట బలమును నిర్ణయించుచునే విధిగాఁబోయి, అయినను మాకు దోచిన విషయములగొన్నిటిని యాంధ్రలోక మునకు విన్నవించడంబడిమి, ఆంధ్రలోక మాపయ తన యిచ్చువచ్చిన విధమున కర్తవ్యము నిర్ణయింపనగును.

తొలకొల్పి 1928 లో ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ చట్టము ప్రణేపెట్టబడిన తరువాత మదరాసు కాపనసభచే నియమింపబడిన ప్రేతహం కమిటీ ప్రభుత్వము పశ్చిమాంధ్ర మండలములందు పర్యటనమొనర్చి తమ నిశ్చేదయందు పశ్చిమాంధ్రు లీ యాంధ్ర సర్వకలాపరివర్తనకు నుమాఖుబుగా తేరనియో పశ్చి ముంధ్రపురోభివృద్ధికియై యొకకేంద్ర విధానముపకరింపదు గనుక మూడు కేంద్రముల యంతిరవలెననియు నూచించి యంద సంతపురముక కేంద్రముగ నిర్ణయించిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రము యొక్క వై సర్వక సభ్యులమునుట్టి ఏక కేంద్ర విధానమున జలంబనీయమనిరి. అంతిముగా ఆంధ్ర రాష్ట్రపు వివిధ వైశాల్యములగూడ మూడు కేంద్రముల విధానమునకే ముఖనూ పెడినని వక్కాణించిరి. పశ్చి మాంధ్రమున నొక విశ్వకలాపరివర్తన అభివృద్ధి జేయుట గడుంగడు క్రధానమని సిద్ధాంతి కరించిరి. 1925 న ఆంధ్ర విశ్వకలాపరివర్తనమున పీఠిక యందుగూడ సీమాత్రముల గీరంపబడినది. ఉయ్యవిగమనిని ప్రభుత్వవర్గము ఏక కేంద్ర విధానము పయి తమకుగల పట్టు నొక్కింత సడలించినచో కార్యస్థాన సమస్య విషయసమస్య గాక నుకరముగ పరిష్కరింపబడియుండెడిది.

విద్యాచార్యులవలెమున ఆంధ్ర పరివర్తనకార్యస్థానము తలప నగరమున నుండరాదనుటయే నేడవృత్తికమయిన సంస్కరణము. 1925 న తలపకార్యస్థాన నిర్ణయము గొన్ని కారణాం తరముల చేసి గీకరింపబడినది కాని విద్యక దృష్టితో గాదు. కనుక కార్యస్థానమును తలప సభ్యులమునండి కలాపరివర్తనమునకు మార్చుటయే, క్రధానమయినదాదు. ఏక కేంద్రవిధానమా కాక బహుకేంద్రవిధానమాయనదర్శ ప్రస్తుత సందర్భములలో ననవసరమని ప్ర

WRIGHT'S SOAP advertisement with an illustration of a bar of soap and a box. Text in Telugu describes the soap's quality and availability.

రశాయన చాయశాల (Chemical Laboratory) advertisement. It lists services like water analysis, soil testing, and various chemical tests. Contact information for Mr. R. S. Rao is provided.

భుత్వవర్గ మొక్కింత యోజనపల్చి నిర్ణయించినచో కార్యస్థాన సమస్య గాక పోయెడిది. కాని ప్రభుత్వవర్గము ఏక కేంద్రవిధానమునే నిశ్చయించినది. వరకవిధానము దలపెట్టినట్లయినను, ఆత్మరాంధ్రమండలముల కొకకేంద్రమును, పశ్చిమాంధ్ర మండలముల కొకకేంద్రమును అభివృద్ధిపరచుట ఇనపురకును క్రేయస్కరమే. కాని యది మనకు మించినవనియయినది. తుదకు ప్రభుత్వవర్గము, రెండుకేంద్రముల నొకపరి యభివృద్ధిపరచుచున్నామన్నమాట. కార్యస్థానము సలకొల్పుటకు కేంద్రమును తొలగింప నభివృద్ధిపరచి రెండవకేంద్రమును నామమాత్రా పశ్చిమగ నయిన చట్టముననల్లయునివి మున్ముందభివృద్ధి పరచుట కంగీకరించినను కార్యస్థాన సమస్యనుకరముగ బరిష్కరింపబడగలదు. క్రధానమంత్రిగారిందుల కియ్యకొనుట ఆంధ్రలోకమునకు కుభదాయకముగాని యందులకుగూడ అతడు సమ్మతించు వరపు గాన్పించదు. "తాబట్టినకుండేటికి మూడేకాళ్లని" పట్టుబట్టి దృఢభక్తియుడయినాడు. నలసినచో పశ్చిమాంధ్ర మండలములను ఆంధ్రసర్వకలాపరివర్తనమండి తొలగించియయిన ఏక కేంద్రవిశ్వవిద్యాలయపరివర్తన సలకొల్పు కంకణబద్ధుడయియున్నట్లు నూనన గావించబడినది. ఆంధ్రకాపనసభ్యులు పురోభివృద్ధిని మనమునదికొని ఆంధ్రజాత్యైక్యతకు భంగమువాటిల్లని విధమున నీసమస్యను బరిష్కరించుటకు బూతుకొనుట విధి. ఆంధ్రసర్వకలాపరివర్తనభివృద్ధికి జీవకరయయిన మార్పునమాత్రము అనగా కార్యస్థానమును నియమితకలాపరివర్తనకేంద్రమునకు మార్పుల నంగీకరించి, ఏక కేంద్రవిధానమునుండి క్రధానమంత్రిని మరలించుటచేతనో గాక కాపనసభ్యుల సమ్మతింపజేసి ప్రభుత్వవర్గమును బ్రతిఘటించుటచేతనో, ఈ కార్యస్థానసమస్యను ఆంధ్రలే బరిష్కరించుకొన నగును.

ఈ ఆత్మరాంధ్రముననున్న విశాఖపట్టణమున కడగవలసిన వాధ్యతకలిగినది. అయినచో, కలిపిలేమిదే కటకటబడుచున్న పశ్చిమాంధ్ర విద్యార్థులే వ్యయప్రయాసముల కోర్చి, గడుమారముననున్న విశాఖపట్టణమున కిరుగవలసిన, గోదావరికన్య నమలచే వరేపేటితములయిన ఆత్మరాంధ్ర మండలముల విద్యార్థులు, అనంతపురమునకు ఉన్నత కళాభ్యాసమునకయి యరుదెంచెడి యిండుక శ్రమకొర్చుట న్యాయము. మరియు నియ్యతి పశ్చిమాంధ్రులకును ఆత్మరాంధ్రులకు గల విభేదముల నడుగంటచేసి సాహిత్యము సలకొల్పి ఆంధ్ర జాత్యైక్యతకు దోడ్పడుననుట నిస్సందియము. ఆంధ్రులకు క్రేయస్కరము.

వి. రామచంద్రరావు కల్లూరు సుబ్బారావు.

మద్రాసు అండు సదరక మరాటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇకకార్పొరేటు చేయబడినది) నోటీసు

భీమవరం-గుడివాడ రైల్వే తెరచుట భీమవరం-గుడివాడ మధ్య మీటకుగేజి రైల్వే యీసెల 16వ తేదీ నుండి ట్రాఫిక్ ఆరంభించబడును. సెప్టెంబరు 16వ తేదీ నుండి 30వ తేదీ వరకు నడుపబడు బుద్ధ వివరము లీక్రింద నడపారించుచున్నాము.

Table with 3 columns: From (గిరివరం), To (గుడివాడ), and Time (మినిట్లు). It lists train schedules for different routes and times.

శాంతి లేహ్యము.

గ్యారంటీ: శాస్త్రోక్తముగ కాబడినది!
20 తులములు డబ్బి రూ 2-0-0 మాత్రమే.

తపాలాఖచ్చలు ప్రత్యేకము

ఈ లేహ్యము ఒక గొప్ప మహత్కృతి (క్రాంతిగా కనిపిస్తున్నది. మా శాంతి లేహ్యము సేవించిన యిండియన్ యువతకు స్వస్థులను, కాన, క్యాన్సర్, పొండుపు, దుర్బలత్వము, అత్యధిక బరువు, నిక్కాక, పురాతన జ్వరము, యెడలగు మేహవ్యాధులు నివృత్తియై యిండియన్ యువతకు కలుగును. దేహదృఢత్వము వృద్ధియగును. ఇది ప్రతివారును తప్పక సేవించవలసినది. అనేక యోగ్యతా పత్రములు వచ్చుచున్నవి. ఇంకా దీని అద్భుతములను బాధునిగము దబ్బితో పంపబడును. ఒక దబ్బితో సేవించినచో దీని అద్భుతములను అసతి కాలములోనే బహుభాగము. ప్రైవేటు టెలిగ్రాఫ్ నే తప్పక గుణమునిచ్చును. సేదీరి ఒక దబ్బితో ఆర్డర్ ప్రాయమును, మేనేజర్:—

గుప్త ఆయుర్వేద నిలయం,

బరంపురం నీటి (గంజాం జిల్లా.)

శ్రీకృష్ణావతార తత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతవారి సంశ్లేషణనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంకలనంబుగా మహాభారతంలోని వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంకలనముల తొలగిన పట్టు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్వేచ్ఛల అక్షయములనుబట్టి. 850 పుటలకు దత్తమ గాకుండ జక్కని ప్రంపరణంబు వి నెలల కొకకూరి 1-0-0 లకు చందాదాతలకు తీసిగారు బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషకులుగా ప్రకటించబడుదురు. 1 నుండి 8 వరకు సంపుటములు సిద్ధముగా ఉన్నవి. రూ-1228 2208

జనమంచి కేషాద్రికర్మ

ప్రధానపండితులు, మునిసిపల్ హాస్కూలు, కడప.

గ్రామోద్యోగస్థల స్పెషల్ టెక్స్టు

ఈక్రింది పుస్తకములు కావలసినవారల ఆర్డర్ల పంపి వి. వి. పోస్టల్ డ్రా రా తెప్పించుకొనవచ్చును.

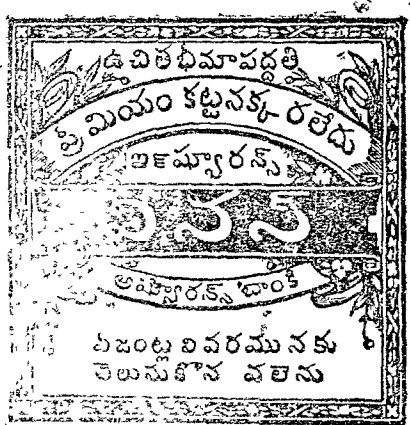
(1) గ్రామోద్యోగస్థల పరిక్షాదర్శిని మొదటి భాగము	రూ 0 12 0
(2) దీటో రెండవ భాగము (9 దవ కూర్పు)	0 12 0
(3) గ్రామోద్యోగస్థల సమాచారము (1928 ఏప్రిలు)	0 10 0
(4) గ్రామోద్యోగస్థల పర్యవేక్షా దర్శనము	0 10 0
(5) గ్రామమునకు పరిక్షా ప్రదర్శిని మొదటి భాగము (12 దవ కూర్పు)	1 0 0
(6) దీటో రెండవ భాగము (10 దవ కూర్పు)	0 6 0
(7) గ్రామమునకు పరిక్షా ప్రదర్శిని సమాచారము	0 6 0
(8) గ్రామోద్యోగస్థల	0 8 0
(9) వర్తమానపురం	0 4 0
(10) యువశక్తి ప్రదీపిక	0 4 0
(11) లీలావతి గణితసారము	0 6 0

పోస్టుఖచ్చలు ప్రత్యేకము:—

క.లా.పము:—

పూలేమ రైల్వేస్టేషన్ సరిహద్దు

కా.లేమరు, గుంటూరు జిల్లా.

1-కి రు తేతనము మీద ఏజంట్లు కారలను.

అర్ధనైజింగు సూపర్ టెన్ డెంటు

జున్. ఆర్. ఏ. గుప్తగారు, కావలి లేక

గావలి లేహ్యముగారు, కన్యా, విజయనగరం.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

జిల్లా నవాకార సమ్మేళనము

సెప్టెంబరు 7:—తూర్పు గోదావరిజిల్లా నవాకార సమ్మేళన డైరెక్టరుల సభ 28-9-28 తారీఖన రాజమహేంద్రవరములో సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫీసులో జరిగెను. దావారు పాలకోడేటి గురజుమూర్తిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సభలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానములలో యాక్రిండ్రి ముఖ్యమయినవి.

1. “జిల్లా నవాకార విజ్ఞాపనం కేంద్రీకరించుటయొక్క జిల్లాలోని యూనియన్ నవాకార వైజ్యుల ఫెడరేషన్ యాజమాన్యముక్రింద పనిచేయుటయొక్క ఆదేశములు రెండును, ఉద్యమాభివృద్ధికి యుపకరణముని యాసభవారు అభిప్రాయపడుచూ తదనుగుణముగా జిల్లాలోని యూనియనులు, సెంట్రల్ బ్యాంకులు, బైరాలు నవాకారములను సలహా నియోజకమైనవి.

2. చెన్నపురి రాష్ట్రీయ మహాజనసభవారి నెం 81 వ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగను, బుల్లెట్ సెండ్ కమిటీరీపోర్టు 52వ పేజీలోని అభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగను జిల్లాలో ఫీల్డు లేబరు సంఘముల (పంచముల సంఘములు) కు ప్రత్యేక యూనియన్ స్థాపించుట సహకారతత్వమునకు వ్యతిరేకముని యాసభవారు ఖండించుచు, సదరు ప్రయత్నముల వెంటనే విరమించవలసినదని డిమాండ్ మెంటువారికి సలహా నీయడమయినది. ఇందువిషయము గవర్న మెంటువారిలో ఉత్తప్రత్యుత్తరముల జరుపుటకు పాల కో డే టి గురజుమూర్తిగారికి అధికారమియడమైనది. సదరు సంఘము రిజిస్ట్రేషన్ గవర్న మెంటు వారినుంచి పర్యవసానము లేకువరకు నిలుపుచేయవలసినదిగా డిమాండ్ రిజిస్ట్రేషన్ వారిని కోరడమైనది.

3. యూనియనులు ప్రభుత్వము, విశ్వవిద్యాలయ, స్థానిక సంఘముల సహాయముతో సహకారవిద్యాలయప్రబోధము 16 వ మదరాసు రాష్ట్రీయ నెం 82వ తీర్మానమునానాడుగ సలహా నగనని యాసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నాడు.”

పదిరూపాయలనోట్ల కేసు

తాడి సారంగిపాటి, తాడి క్రిష్ణవేణు క్రిష్ణసాహులను వారు 16 వ ఆగష్టు లేదిన రంగమనుండి వచ్చిన స్టీవరులో కాకినాడ రేవులో 2880. ఆగష్టు 17 వ లేదిన సారంగిపాటి తన నౌకరు కృష్ణసాహుకు, గొల్ల రామస్వామి అనునొకనిని సహాయించి, కాకులకొనమని బజారులోనికి పంపిస్తున్నాడు. కృష్ణసాహు యచ్చిన నోట్లను అనుమానించి మార్వాడీ పోలీసువారికి కలుగుపరిచినట్లును, పోలీసువారువచ్చి కృష్ణసాహు యచ్చిన పదిరూపాయలనోట్లు మువ్వయిని దొంగనోట్లు అభిప్రాయపడి కృష్ణసాహుకు పోలీసువారు పట్టుకొన్నట్లున్నా, పిమ్మట సారంగిపాటియంటిని పోలీసువారు వెలికినట్లును, సారంగిపాటి యింటిలో అనుమానకరమున నోటు తెప్పించు దొంగనట్లున్నా, సారంగిపాటి ఉంపుడుక తెచ్చు తాడి కృష్ణవేణు 128 పదిరూపాయల నోట్లతో ఒంటెద్దునుండిలో నెక్కి ఎచ్చలకో పారిపోవుచున్నదని పోలీసువారికి తెలిసి, ఆమెను వెంటాడి నోట్లను ఆమె గర్భంనుంచి తీసికొనినట్లును పోలీసువారు చెప్పుచున్నాడు. పిమ్మట కాకినాడ పోలీసువారు ఇండియన్ పిస్ కోర్టు 489 డి. క్రింద తాడి సారంగిపాటి, మద్రాసు నెం 1. కృష్ణసాహు, మద్రాసు నెం 2. తాడికృష్ణవేణు, మద్రాసు నెం 3. మీద కాకినాడ సబ్ మేజిస్ట్రేటు గారి కోర్టులో చార్జీషీటు దాఖలు చేసిరి. మద్రాసులకు ముగిసిరి అంతకు ముందే ఎర్రుచేసి సబ్ జైలులలో పెట్టిరి. పిమ్మట 128 బామినమీద విడుదలసినదిగా సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టు పిటీషను దాఖలుచేయబడెను. కాని జైలులు పిటీషను సబ్ మేజిస్ట్రేటువారు నిరాకరించిరి. పిమ్మట యీ నెల 8 వ లేదిన చెన్నపురి బారిష్టరుగారగు వి. యల్. యతిరాజుగారు నాటిల్లాకోర్టులో మద్రాసుల పక్షమున రెయిలు పిటీషనును వాదించిరి. బామినమీద మద్రాసులను విడిచిపెట్టరాదని కట్టి పు ప్రాసిక్యూటరుగారు మ-రా-శ్రీ, అవసరాల రామరావు గారు వాదించిరి. ఒకటవ మద్రాసు ధనమంతుడినియ, అక్కిని బామినమీద విడిచిపెట్టినచో ప్రాసిక్యూటర్ పక్షపు సాక్షులు తిరిగి పోవుచుననియ, క్రిష్ణసాహుద్దరు మొదటి మద్రాసు చేతిలోని కీజుబొమ్మలనియ రామరావుగారు చెప్పిరి. పిమ్మట జడ్జిగారు మీర్ అమర్ ఉద్దీక్ సాహెబు 1, 2 మద్రాసులను బామినమీద విడిచిపెట్టిరి. దొంగనోట్లని యాక్సెసులో అనుమానము పడుచున్నవి ఇ. 49 నెంబరు.

దాదాభాయి నారోజి జన్మదినోత్సవము,

సర్వపక్షసమావేశ తీర్మానములు

4-9-28 తారీఖన పురమండలములో మ. రా. శ్రీ సారంగ భీమశంకరరావుగారి అధ్యక్షతన పురమహాజనసభయొకటి జరిగెను. 4-9-28 తారీఖన దాదాభాయి నారోజిగారి 108 వ జన్మదినోత్సవము, దాదాభాయి నారోజి భారతదేశమునకు చేరిన సేవను పలువుర కొనియాడిరి. అవీరుని ప్రయత్నములు యిన్ని సంవత్సరములకు సర్వపక్షసమావేశ తీర్మానములుగా పరిగణించినందులకు వక్రలు వారి సంతసమును వెల్లిబుచ్చిరి. పిమ్మట మద్రాస్ శివరామకృష్ణయ్యగారు నెహ్రూ కమిటీని పొగడుచు, ఆరీపోర్టును దేశములోనున్న అన్ని పక్షములవారు న్ను వారివారి పక్షముల సభలు చేసి ఆమోదింపవలసినదిగా కోరుచు ఒక తీర్మానమును ఉపపాదించి. నెహ్రూ కమిటీ వారిచే తయారుచేయబడి, అఖిలపక్షసభవారిచే ఆమోదింపబడిన తీర్మానములను ప్రజలెల్లరకు తెలియబట్టుగా ప్రచారము సల్పవలసినదిగా దేశములోనున్న అన్ని సంస్థలను కోరుచు మరెయొక తీర్మానమును శివరామ కృష్ణయ్యగారు ఉపపాదించిరి. లక్ష్మీ సభలో చూపబడిన వికమత్వము, సర్దుబాటు క్రి స్వరాజ్యము వచ్చువరకు చూపవలసినదిగా అన్ని పక్షముల వారిని కోరుచు మరెయొక తీర్మానమును శివరామ కృష్ణయ్య గారే ప్రజేశపెట్టిరి. ఈ తీర్మానములను మ.రా.శ్రీ గాడేపల్లి నూర్య శారాయణ శర్మగారు బలపరచిరి. తరువాత ఎల్.వి.వి. జగ్గన్నకాశ్రిగారును, డబ్బావారి సుబ్బయ్యను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ఆశయమును గూర్చి విపులముగా నాపస్యించిరి. పిమ్మట తీర్మానములు వోటుకు పెట్టబడి సభవారిచే ఆమోదింపబడెను.

ధనసంపాదనచేయు మార్గ మేదో ఎటుగుదురా?

వ్యాపారముచేయుటచేత ధనమును సంపాదించగలడు. అని పిల్లవానికికూడ తెలియును. అయితే ఏ వ్యాపారము చేయుట చేత అను ప్రశ్న తప్పక వచ్చును. జగత్ప్రసిద్ధిని పొందుచున్నట్టి యు మ ఫ్యాష్టరీలో ఇక్కడనే తయారయిచున్నట్టియు అసమానమైన నాణ్యము గల మా శిల్ప ఖంతువాలు, ధోవతులు, వర్నింగులు, కోటింగులు, శర్మకవివంచెలు, తలగుడ్డులు, చీరలు, చౌకములు మొదలగు వానిని కొని వ్యాపారముచేయుచో ధనమును, ధనలక్ష్మియునుకూడ వచ్చును. ఒక్క మగ్గుమచ్చెట్టుకొని నేయుచున్నవారు కూడ శిల్ప మ్యాన్యుఫ్యాక్చరర్లని చేయుచున్న ప్రకటనలను కమ్మితిరా ఏమననో మీకే తెలియును.

అందఱును శిల్పవస్త్రములను ధరించవచ్చును. మా వస్త్రముల చౌకయే చౌక. 1 మాబట్టు నాణ్యమే నాణ్యము. ఎక్కరికి కావలసినను మా స్వాంతులను పంపెదము. మీ అడ్డెక్కును విశేషముగా వ్రాయుడు. మీగ ఎక్కడ కొన్నను మా శిల్పవస్త్రములు కొనుడు. కొనునప్పుడు మా ప్రేమ మూడు ఉన్న వస్త్రములనే కొనుడు.

ముప్పన సోమరాజు ఆండ్ ఏర్పాజు,

ప్రాప్రైటరస్: శ్రీ లక్ష్మీశిల్ప మ్యాన్యుఫ్యాక్చరర్ల సంస్థ లి. లెలిగ్రాఫ్ ఆడ్రసు. పెద్దాపురము “శిల్ప గుడు”

బొంబాయి లైఫ్ అమ్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ (స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలూభాయ్ నమాత్ దాస్ Kt. C 1 E. J. P. మేనేజరు యస్. వి. కాద్గూర్ షాడియా దేశపు భీమాకంపెనీలలోకెల్ల అన్నివిధముల పాలసీఫికేషన్లు నివ్వగలదియే. ప్రత్యేక సదుపాయములు 4040 తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ బోనస్లు. స్వల్పమరతులు.

మంచి మేనేజ్ మెంటు. ఆటోమెటక్ నాస్ ఫర్ ఫీచరు. పాలసీదారు హక్కులకు వెంటనే చెల్లింపులు. వివరములకు వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary
Madras Branch, P. B. No. 337,
Mount Road MADRAS.

1204 వసంతకుసుమాకరము 2126

ఇది ఆశోగ్యమునుగోరు ప్రతిమానపుడు సేవించవలసినది. ప్రమేయము, క్షయ, పొండుపు, మూత్రవ్యాధులు, శాశ్వతములు, అందు తీవ్రపదార్థము, తినినిబోగొట్టును. అత్యుత్తమ మైనరసాయ, నావగము. వెల తులం 1 కి రు 20-0-0. రి అర్ధరసాయనశాల, ముత్తూర్, కృష్ణా.

వృత్తాంతలేఖలు

అమలాపురం వార్తలు

(ఒక విలేఖరి)

యూనియన్ బోర్డు ఎన్నికలు

సెప్టెంబరు 6:- మొదటివార్డులకు 1, ఇరవీవీ వీరభద్రరావుగారు, 2, యల్లపిల్లి సూర్యనారాయణగారు, 3, గంపవరపు అయ్యలరాజుగారు 4 పోలిపెట్టి వెంకటకృష్ణగారు అభ్యర్థులుగా నిలచిరి. యల్లపిల్లి సూర్యనారాయణగారు (పెట్టి బలిజ) జయించిరి.

రెండవవార్డులకు 1, ఇరవీవీ వీరభద్రరావుగారు, 2, కలవరాల సాగభూషణమూగారు, 3, కూచిమంచి లక్ష్మీనరసింహమూగారు, 4, కాంపాటి నారాయణమూర్తిగారు, 5 పోలిపెట్టి వెంకటకృష్ణగారు ఒక్క సీటునకు అభ్యర్థులుగా నిలచిరి.

గన్నవరం వార్తలు

ఈయూరిలో జిల్లాబోర్డువారు రు 850000 ఖర్చుపెట్టి ఉన్నతపాఠశాలాధికారమును స్వీకరించారు. అందు అక్టోబరు నెలలో స్కూలు ప్రవేశపెట్టబడును.

వీడియోలు

నిడమర్రు సత్యనారాయణమూర్తిగారికి నందిగామ బదిలీ అయిన సందర్భమున ఉపాధ్యక్ష సంఘమువారు, బార్ని కారనేషన్ల బిల్లు సభ్యులను వేర్వేరుగా అల్పహార విందు చేసినారు. ఆ సమయమున శ్రీ సత్యనారాయణమూర్తిగారి ధర్మ కవర్తన గూర్చియు బోధనా సామర్థ్యముగూర్చియు ప్రధానోపాధ్యాయులు మాట్లాడినారు.

తహసీలుదారు గారగు మ. రా. శ్రీ. యడవల్లి నుబ్రహ్మణ్యంతులు బి.వి.ఎల్.గావను ఉపన్యసించినారు. శ్రీ సత్యనారాయణమూర్తిగారు సవర్ణులైన ఉపాధ్యాయులు, వీరినిపుడు బదిలీచేసినందున పొరుగుదనం వారింది.

(ఒక విలేఖరి)

బెజవాడ

(స్వకీయ శేఖరి)

వాయువిమానము

సెప్టెంబరు 13:- ఈజిల్లో అనేకమంది కోరినందున యాకట్టానుండి వచ్చి మెట్రా ఆంధ్ర జనరల్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ ప్రాంతములకు చాసుర్తి మల్లిఖార్జునరావుగారు యాకట్టానుండి 1-10 28 నండి 10-10-28 వరకు పదిరోజులు వాయువిమానము మకాంపుయినట్లు యేర్పాటుచేసినారు. కొద్దికాలమే విమానమునందు విహరించుటకు రూ 10-0-0 లు, విశేషకాలము విహరించుటకు రూ 25-0-0 లుగ రెండు రకములరేట్లు యేర్పాటుచేయబడును. విమానము మీద ఒకసారి మాత్రమే విహారము సేయవచ్చును. విమానముతో కంట్రాక్టుకు థీమకునేవారు మొలను రూ 2-8-0 లు చెల్లించువారు ఇప్పటికప్పుడే అనేకమంది విహారింపుట యేర్పాటుచేసికొనుచున్నారని తెలియుచున్నది.

10 వ వార్డు ఎన్నిక

ఈ వార్డులో ఒకసాను శ్రీమతి అమ్మలకి వెంకటరమణయ్యగారు చాలావారు. ఇప్పుడుచే భారతీయ. ఈ సానును ఎన్నిక 28 వ తేదీ జరుగును. శిడు దరఖాస్తులను పెట్టుట ద్వారా, సానుకు ద ఖాతల సంపత్తును, పోటీయొక్క జరుగునట్లును వాస్తవికముగా, సాను సంపత్తును సకే ఈసానును ఎన్నిక జరుగవలసి యున్నది.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కలరా

సెప్టెంబరు 13:- ఈ వార్డులో కలరా వేగమున గతమున ప్రారంభమైనది. కలరా వ్యాధిని, పురపాలకసంఘమువారు కేంద్రముగా, కలరా వ్యాధిని జాగ్రత్తపడి కొనిననులాభము లేకపోయెను. అనావాశ్యపెట్టినవారితో రెండు

మైనూరు అగ్రికల్చరల్ డెవలప్మెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్

జాతుబాలము నష్టపరిహారము నిష్ఠించు సంస్థ.

హెడ్ ఆఫీసు:- బెంగళూరు బనవన్ గుడి.

యొంకియా యొందింకలను యాక్రింద కనుకరచినవోట్లపైజెన్సులు కలవు. శ్రమలుగాని కిరీతరగాని వివరములు గోరువారు (హాస్) బనవన్ గుడి.

ప్రశస్తి కరములకు తగు శ్రద్ధ వహించి వెంటనే పదు తరము లివ్వబడును. ఒక మాడ పరిశీలించి చూడవలెను.	నెల్లూరు	కొప్ప (కొడూరు), రాజిపేట
అమలాపురం	కొట్టాయం (తిరువాన్కూరు)	తంజావూరు
బరంపురము (గంగాం)	కలకత్తా	మద్రాసు (మాడ్), విమాన్ గుడి
మదిలీపట్నం (కృష్ణాజిల్లా)	నంద్యాల (కర్నూలుజిల్లా)	తిరువనంతకం.
జోర్ హాట్ (అస్సాం)	పనాచారపరమలమీద వసించే వారు కేంద్రములైనవారు కావలెను. జీతముగాని కమిషన్ గాని యివ్వబడును.	

ప్రభాకర్ చేతిలాంతరు

(స్వచ్ఛమైన ఇత్తడిలేకుచే మాన్యులకర్మాగారమున పూర్తిగా తయారగుచున్నది)

విదేశములనుండి నిమగ్నములగుచున్న లాంకన్లు, దాని నాణ్యములను, పదులలోను, పలుకులయందు, గట్టితనమునందును పరితూగుచున్నది. కేటలాగునకు, ధరల వివరములకు ప్రాయము.

ఇండియా స్టాక్స్, ట్రేడింగ్ డిపార్టుమెంటు పి. డబ్ల్యూ. డి. గవర్నమెంటు ప్రేమనరీ డిపార్టుమెంటు ఇండియా స్టాక్స్ అండ్ ట్రేడింగ్స్, ముఖ్యమైన రైల్వే మనిసిపాలిటీలపైకి మేము పట్టుమునమునున్నాము.

మేకర్స్:- The Ogale Glass Works, Ltd. P. O. Ogalewadi. (Aundh State.) Dist. Satara. రెడ్డి అండు కో, తాడిపత్రి.

వస్తువులు కడినవి దానిలో పట్టుమంతయు చల్లబడి జల్లులు తగ్గినవి. ఇప్పుడు కొరిటిపాడులో అప్పట్నుట వ్యాధి కనబడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇంతలో మా పురపాలక సంఘము ఆరోగ్యశ్రీకారిగారగు రామచంద్రరావుగారు బడలాంపబడి వారిసోనే రామచంద్రగారు వచ్చిరి.

మునిసిపల్ ఎన్నికలు

ఈసంవత్సరము తిరిగి 7 వార్డులకు ఎన్నికలు జరుగుచున్నవి. రైలుపేట, కొత్తపేట పంక్షిగంట వార్డులకు ఎన్నికలు జరిగినవి. ఇదివరలో కావాలింకగా సున్నవారే ప్రత్యేకము లేకపోవుటచే ఎన్నుకొనబడిరి. రైలుపేటకు శ్రీకల్యాణి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, కొత్తపేటకు శ్రీమతి సదీంపల్లి వెంకటేశ్వర సరిసంవారావుగారు, పంక్షిగంటకు శేషగవల్లి జగన్నాథమూగారు ఎన్నుకొనబడిరి. తక్కిన వార్డులకు ఎన్నికలు జరిగినవి. దిండికొనబడినవి. ఈ వార్డులలో 8 వార్డులు మహమ్మదీయులది. వార్డులదానికి యిదివరలో పురపాలక సంఘ సభ్యులుగాను, గుంటూరు నుబ్రహ్మణ్యమూగారు కమాండరు ఆక్టోబర్ రావుగారు 1911 యభ్యర్థిగా నిలచబడిరి. కాని ఈవార్డులన్నియు తీరగా సాగునట్లు దోచుచున్నది.

నేలవ రైతము

అనాథివంశీయుల గుంటూరు పట్టణము దివ్యమైన నేలకి ప్రసిద్ధి కెక్కియుండెను. కొరిటిపాటి నయ్యయిన మూర్రాజువేళ ములందుగూడ ఖ్యాతిని బడసియుండెను. అట్టి గుంటూరులోనే ముదిరెయ్యి దొంగల దుర్బలుగా నున్నది. నేటిలో కొంతమంది ప్రాంతికలమున్నును, ముత్యమియో కొన్నివస్తువులు కలుపుచుండుటచే తిక్కలమునకు మాత్రము కొంచెము ఘనముయ్యగా నుండుటయొక్కేలసిండుచున్నది. పురపాలక సంఘమువారిచేయబడుచున్న శ్రద్ధినికే నలు మంచది. త్వరలో వారు బోక్సము కలంకేసికొనిక బోయిన గుంటూరులో మంచి నెయ్యి గగనతనుమును కాగలను.

మునిసిపల్ సొముహారింపు కేసు

తీర్పులు చెప్పబడినది

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ, సెప్టెంబరు 12:- బెజవాడ మునిసిపాలిటీ తాలూకా సొముహారింపు కేసులపై హరించిన ఒక వారంబు ఆఫీసును, నెల్లూరు బిల్లు కలెక్టరులైన పోలిపెట్టి పెట్టి 5 క్లెమెంట్ కేసులూ 4 కేసులయందు 10 వ తేదీన డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు పిల్లల 11-11 శ్రీ రావుసాహెబువిశ్రాంతకాంపంతులగారి తీర్పును చెప్పిరి.

వారంబు ఆఫీసు

బహదూర్ గుడిగు 1:8:8-10 లు కలూలచేసి హరించిన కేసులో మద్రాసుకి ఒక నెల కలిపికి విడుదలజరిమానా కలిపింకలదెను. జరిమానా చెల్లించినవత్తమున అజమానముల కలిపికి అనుభవించులగున తీర్పుచెప్పబడినది.

బిల్లుకలెక్టరు భోగరాజు వెంకట్రామయ్య గు 2191-15-11 లు హరించెనని నేరము. ఒక సంవత్సర కలిపికి వెయ్యిరూపాయల జరిమానా విధించబడినది. జరిమానా చెల్లించినవత్తమున అజమానముల కలిపికి అనుభవించినవలెను. జరిమానా వసూలైనవో గు 800/- మ్యునిసిపాలిటీకి చెందవలయును.

బిల్లుకలెక్టరు వెంజమిన్

గు 1847-8-9 లు హరించెనని నేరము. అజమానముల కలిపికి గు 1000-0-0 జరిమానా. జరిమానా చెల్లించినవో అజమానముల కలిపికి అనుభవించినవలెను. జరిమానా వసూలైనవో 500 0-0 మ్యునిసిపాలిటీకి చెందవలయును.

బిల్లుకలెక్టరు అభిషేకనాథన్

గు 1482-12-7 హరించెనని నేరము. ఇందులో గు 716-11-6 లు మద్రాసు చెల్లించెను. మద్రాసు పిన్. వాడని కొద్ది వారు దయతలచి ఒక నెల కలిపికి విధించి గు 1000-0-0 జరిమానా వసూలైనది. జరిమానా చెల్లించినవత్తమున అజమానముల కలిపికి. జరిమానా వసూలు అయినవో గు 500-0-0 లు మ్యునిసిపాలిటీకి చెందవలయును.

వైదికమున తీర్పులు చెప్పబడినవి. తీర్పునందు కొద్దివారి సొముహారింపు కేసులపై హరించినవోల మందు మ్యునిసిపల్ ఆఫీసు గునెనాను మేనేజరు ఆదిత్యకూడాను కలెక్టరు తెనమకొని నిద్రపోవుచుండవలయును. తెనమకొని ఆర్థ సంవత్సరమునందు ఒక నెలకలిపి కలిపి వసూలైన వత్త కలిపికి అర్థ సంవత్సరమునందు మరొక నెలకలిపి కలిపి జరిగియుండెను. మరయు వేర్వేరు చలాశలలో కృత్రిమముగ జరుకట్టబడిన వద్దులు చిత్రాలో సరియైనవత్తములకు బంతు పడినవి. ఫిర్యాది సాక్షులకు ప్రాసపరిశుచేసిన సందర్భమున గునెనాల పొరబాట్లవలన దగాచేయుట ఎట్లు శుభము చేయబడెనో తెల్లనయ్యెను. కాని మద్రాసుపై నేరముపోలేదు. బహదూరు సింగు చేతలో మద్రాసు అట బొమ్మయినప్పటికి వసూలు చేసిన సొముహారింపు మద్రాసు హరించిన వాడు. తొలిగిపోడు. ఈ దగాకు మూలకారణమును కనగొని మద్రాసుని బహదూరు సింగును కలిపి కేసుపెట్టుకుండ పోవుట ప్రాసక్యమకావలయున్నది. మేకర్ గారియొక్కయు తీర్పుదను అయియున్నది. కాని ఆది మద్రాసుకి బాధకారి కాదు. హరించబడిన సొముహారింపు కేసులపై మ్యునిసిపాలిటీకి కిచ్చుట చాల శ్రమపడియుండెనని బహుగా మద్రాసు చెప్పినను తన నేరముయొక్క స్వభావము తగ్గబడును.

A FORTUNE AWAITS YOU!
Purchase "SEX PEARL" and win
Rs. 55,000 IN PRIZES.
1st Prize of Rs. 20,000.
2nd " " 10,000.
3rd " " 5,000.
Which together with 210 other cash prizes
5 of Rs. 1,000 each | 25 of Rs. 100 each
5 of Rs. 500 each | 50 of Rs. 50 each
25 of Rs. 200 each | 100 of Rs. 50 each
are offered on the sale of
"SEX PEARL" on 31-8-28 or after.
A unique preparation of a Sanyasi which is a necessity for every married man and woman (1) when it is kept in mouth it produces immense retentive Power, (2) when it is boiled in milk and milk so prepared is drunk daily constant use produces virile power, purifies blood, remove Sexual Debility and cures Gonorrhoea, syphilis, Piles and every other male and female disease. On purchased will last for life. Satisfaction guaranteed. Sold in 3 sizes at Rs. 10, Rs. 5, and Rs. 2-0-0. Purchasers of Rs. 10 will get 4 numbers, of Rs. 5 10 numbers and of Rs. 2-0-0 one number.
Also Agents wanted on Rs. 100 a month, Obtainable from—
SEX PEARL Co., Solapur—(Near Simla)

1. ఇంటియక్ వుచ్చంటు ఛాబర్, 2. నేటిల్ పేర్, ప్లాక్ బ్రాకెడ్స్ అసోసియేషన్ 3. మార్బాడీ ఛాబర్ 4. హానింగర్, ట్రాఫిక్ రిలీఫ్ అసోసియేషన్ 5. అనామూ

కాద మిల్లు యజమానులపంపును 6 మహిలాస్థాని ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు బొంబాయి మరాఠ్ అ సో సి యే వ కా.

(8) బొంబాయి మిల్లుయజమానుల పంపును (9) నదరక ఇండియా ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (10) మధురా రామనాథ ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (11) మైసూర్ ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (12) పాట్నా ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (13) బెంగాలు కేవలకో ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (14) ఇండియా ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (15) బిల్గాండ్ ఇండియా కుర్చెంటు అసోసియేషన్ (16) బర్మాఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (17) సంయుక్త ఛేబర్ ఆఫ్ కామెన్సు (18) సింధువిద్యుత్ అ డెవలప్మెంట్.

ఇన్నీ సంఘములు బిల్లును ఆమోదించుటకు మంత్రివారములు చెప్పినవి. కావున ప్రజాభిప్రాయమును మన్నించి బిల్లును ఆమోదించెదడు నా!

సర్ శేషుని సింఘుగారు

అంగ్లేయవర్తక సంఘముల తరపున బిల్లును ఖండించుచు సర్ శేషుని సింఘుగారు చెప్పిరి:—ఈ బిల్లు అన్ని విధముల భారతీయులకు భారతదేశమునకు నష్టప్రదమైనదని నాభిప్రాయము. ఈ బిల్లు వర్తవిధేయమును ప్రాముఖ్యమునకు తెచ్చుచున్నది. ఒక తరగతివారికి ప్రత్యేకలాభ మొసగవలయుననుచు ద్వేషముతో తేబడినది. అవగాహించుచుండుటకు మీరేని విధానమును సూచించుచున్నది. ఈ బిల్లునకు ఒక్క సింధియాస్టీము నావిగేషను కంపెనీవారికి లెక్క మరెవరికి లాభముకలదు. బిల్లును ఉపసాదించిన హాజిగారు సింధియాస్టీము నావిగేషను కంపెనీవారికింద జీతము వుచ్చుకొని పనిచేయు ఏజంటుగనున్నారు. అంగ్లేయుల వర్తక సంఘములు భారతదేశపు అభివృద్ధికి కొరటులేదని చెప్పుట పొంబాయి బ్రిటును హిందూదేశముల లాభాలాభములు అన్యోన్య క్రిములై యున్నవని అంగ్లేయవర్తక సంఘముల అభిప్రాయము. అంగ్లేయులకు లాభకరమైనది భారతీయులకు నష్టప్రదమైనదని హాజిగారు ప్రతిపాదించిన నూతన సిద్ధాంతమును మీరు అంగీకరింపడు. బ్రిటిషువారు భారతీయులకులని అన్యోన్యముగ ఇంతకాలము కృషిచేసినందువల్లనే భారతదేశమునకెట్టి ఉన్నతస్థితి వచ్చినది? ఎగుమతి పనులను వ్యాపారముచేయు గొప్ప దేశములలో భారతదేశము నాల్గవ స్థానము నాక్రమించుకొని యున్నది. ఇట్టి బిల్లుల వల్ల బ్రిటును భారత సనాకారమునకు అవాంతర మేర్పడును. భారతదేశమునకు విదేశములకు గల వ్యాపార నేపథ్యసంబంధములకు భంగముకలుగును. టారిఫులను నిర్ణయించునపుడు భారతదేశపు లాభమే ప్రధానముగాత్రముగ పరిగణింపవలయునని అంగ్లేయుల వర్తకసంఘములు నైమనుకవిమనుచు వారికి పంపిన సె.మోరాండమునందు సూచించియున్నారు. భారతదేశమునందు క్రమశుద్ధియుననుసరించి వ్యాపారము చేయుచున్నవారికి నష్టముకలనట్టి చట్టములను తయారుచేయకూడదని నె.హూగమిటివారు తమవివేకయందు సూచించియున్నారు. ఎంతయో ధనమును తెల్లుబడి తెల్లు వ్యాపారసంస్థల శ్రేయస్సు కొనియున్నవారికి నష్టముకలగజేయు నుద్దేశించబడిన అబిల్లును నె.హూగ ప్రభృతులు ఖండింపవలయునని కోరుచున్నారు. భారతదేశపు కొస్తావ్యాపారమునందు అంగ్లేయుల కెట్టికోకము యుండకూడదని శేషిబిల్లు తేబడినది. తేబడినము కాఫీ, టీ, ఇతరపరిశ్రమలయందుకూడ అంగ్లేయులకు బోక్యుండకూడదని బిల్లులు తేబడుచు.

ఒకసభ్యుడు:—నె.యేసు ఇట్టిబిల్లులను తేబడదు?

సర్ సింఘుగారు:—ఇంతవరకు బ్రిటిషువారు అసభించుచున్న హక్కులకు అబిల్లు తొలగించుచున్నది కాన అంగ్లేయవర్తకసంఘములవారి బిల్లును ఆక్షేపించుచున్నారు. నేను బ్రిటిషుఇండియా పోషకును, ప్రత్యేకాధికారములనుగాని ప్రత్యేకస్వాతంత్య్రములను గాని నేను కోరుటలేదు. నాహక్కులను నాకుండవలయునని నేను కోరుచున్నాను. ఈ భారత కాపనసభను ఆధారముగ గైకొని ప్రస్తుతము ఒకవర్షము వారు ఆచుభవించుచున్న హక్కులను తొలగింప ప్రయత్నించుట ఉచితమున కార్యము కాదు. భారతదేశమునందు లిబ్రిటిషువారు యెదురు వికగ్రీవముగ ఈ బిల్లును ఆక్షేపించుచున్నారు. భారతదేశపు కొస్తావ్యాపారము భారత నాకలకు ప్రత్యేకించిన బ్రిటిషువారు బండుటవల్ల కలగుచున్న ప్రాకర్యము లంతమొందు ననియో, అందువల్ల వ్యాపారమునకు నష్టము కలుగవచ్చుననియు సర్ శివస్వామిఅయ్యగారు ఒక పర్యాయము చెప్పి యుండిరి. హాజిగారి బిల్లునందు సూచించబడిన విషయము ర సంవిత్సరముల లోపుగ బ్రిటిషువారుల సహాయము లేకనే కొస్తావ్యాపారమునకు తగినన్ని భారత నాకలను నిర్మించుటకు ధనముదొరకుట దుర్భలమనికూడ సర్ శివస్వామిఅయ్య గుగారు చెప్పియున్నారు. ఈ బిల్లును ఖండించుచు సర్ ఛార్లెసు న్నినుగారు సూచించిన అక్షేపములకు హాజిగా రింగీవరకు తగు

నెం 4586

ఆనంద గడియారములనే కొరుడు. గడియారపు బినలు సరియైనవని గ్యారంటీ యివ్వబడును.

కోట ఆనందకృష్ణశెట్టి

217, మైసూరుబాదు రోడ్డు, మదరాసు.

నాషధిశబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలిబ్రేషను వెల రూ 3-4-0 లు. భస్మప్రదీపిక ఇందు సమస్తభిజములు కుడిచేసి భస్మములుచేయు యానానా ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. రుబు 1-8 రు 500 కిమ్మతుగల భస్మముకూడ గలవు. క్యాలిబ్రేషను వెల రూ 2-0-0 2454-1323 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

సమాధాన మిచ్చియుండలేదు. ఈ బిల్లు ఆమోదించబడిన కొస నాయిలు, ఉప్పు, విద్యుదుధరలు అధికమునని బర్మావర్తక త్యమువారు అభిప్రాయము తెలిపియున్నారు. బొస్తావ్యాపార మునకుకూడ ఇబ్బంది కలుగును. బిల్లు ఆమోదించబడిన అన్ని యోసంవత్సరములవరకు భారతీయులు బ్రిటిషు నావికాదళము పై ఆధారపడియుండవలయుననియు, అన్ని విధముల సామ్రాజ్య మును భారత నావికాదళ మేర్పడుటకు అన్నియోసంవత్సరములు గడవవలయుననియు అంతర్జాతీయ వర్తకసంఘమువారు అభిప్రాయము తెలిపియున్నారు. ఈ బిల్లును ఆమోదించుట స రక్షణ విధానమును దుర్వియోగ మొనర్చుటయగును.

మణ్సుఖం శెట్టిగారు:—నావికాదళ మేర్పడిన పిమ్మట వాణిజ్యనాకాలము ఏదేశమునం దైనను ఏర్పడినదా?

సర్ సింఘుగారు:—ఈ ప్రశ్నకు జవాబుచెప్పకయే ఇట్లువర్తకించిరి. బ్రిటిషు నాకలసహాయము లేక కొస్తావ్యా పారము జరుగవలయునని 12 కోట్లరూప్యములు వ్యయ మొనర్చి వాణిజ్యనాకలను నిర్మించవలసి యుండును. ఇంతమొత్తము భారతదేశమున దొరకుట అసంభవము. హాజిగారికి తీరమిచ్చుచున్న ఒక్కసింధియా స్టీమునావిగేషనుకంపెనీవారికి మాత్రమే ఈ బిల్లుల లాభముకలుగును. హాజిగారుకాక వరొకరు ఈ బిల్లును ఉపసాదించిన పరసముగ నుండెడిది. భారతనాకాలిర్మాణమునకు ఇతరదేశములవారి కెంతయో ధన మివ్వవలసి యుండెను. సోషియలిస్టు ప్రభుత్వమువారు సంకోచించునట్టిబిల్లును హాజిగా రుపసాదించుట ఆశ్చర్యకరము. నాకలపై ఎంతయోధనము పెట్టు బడికెట్టివారికి పరివార మొసగు విషయమై అబిల్లునం దెట్టి ప్రస్తావనలేదు. ప్రస్తుతము బ్రిటిషు మంత్రులలో నూటికి 90 మంది పనివారు భారతీయులుగనున్నారు. స్టీమునందు ఉన్న తోడ్కోలుములను భారతీయులకు ఇవ్వకూడదను ఉద్దేశము బ్రిటి షువారికి లేదు. బ్రిటిషువారు వాగ్దానములను తప్పువారుకారు. (నవ్వు) బ్రిటిషువారి న్యాయ దృష్టితో ప్రవర్తించు వారు (నవ్వు) భారతదేశపు ధనికులకు వ్యాపారమును స్వాధీన పరచుటకు ఆ వ కా శ ము లెన్నియో యుండును. అప్పుడు వారు మూర్ఖులై యూరకుండిరి. ప్రస్తుతము బ్రిటిషు వారి స్వాధీనమునం దున్న ఈ వ్యాపారమును వారి నండి తొలగించుట ఏవిధముగ నైనను యుచితముగ లేదు. కష్టపడి కృషిచేసిన గాని ఫలమును భరింప వీలులేదు. కావున ఇంత వరకు ఈవిషయమై కృషిచేసిన భారతీయులు ఇప్పుడు లాభ మంతయు కోరట న్యాయము లేదు.” (కరతాళధ్వనులు)

కె. సి. నియోగిగారు

కె. సి. నియోగిగారు బిల్లును బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పి ధి:—భాగ్య దైర్ఘ్య రీతి చూడ సర్ శేషునిసింఘుగారు ఒక బ్రిటిషు కంపెనీయందు ఉద్యోగులుగ నున్నారనియు ఈ కంపెనీవారు రి పిట్టింగుకంపెనీలకు ఏజంటులుగ నున్నారనికూడ తెలియుచున్నది.

అధ్యక్షుడు:—ఈ ప్రశ్నకు అవసర మేమి?

నియోగిగారు:—హాజిగారు ఒక ఇండియను పిట్టింగు కంపెనీ ఏజంటు అని చెప్పియున్నారు. సర్ శేషునిసింఘు గారు ఏమి పనిచేయుచున్నారో తెలిసికొనవలయునను ఉద్దేశ మతో నేను ఈ ద్వైర్ఘ్య రీతి చూచితిని.

సర్ సింఘుగారు:—నేను కొస్తావ్యాపారంపై ఏజంటుగ లేను.

నియోగిగారు:—బ్రిటిషు నాకలకంపెనీలలో కొస్టింగు వ్యాపారము చేయువారికిని విదేశవ్యాపారము చేయు వారికిని ఎట్టిభేదము లేదు. అందుకు ఒక ఏజంటునకు చేరవచ్చు. హాజి గారు బిల్లుకు ప్రతిపాదించుటయందు విచిత్రమేమియు లేదు. నేను రి సంవత్సరములు ఈపథ్యందు పట్టడుగనుంటిని. తోడి

పట్టణి గురించి సింఘుగారు రివలె చూట్టాడనవచ్చునని నేను చూచి యుండలేదు ఇది గ్యాయ మా నీ తి యా యని సర్ సింఘుగారు తేసిన సనాలు గురించి ఒకమాట చెప్పెదను. “ఆరికమగను, రాజకీయముగను, నైతికముగను బ్రిటిషుదేశమును సంరక్షింపవలయునని భారత నాకలను బహిష్కరించి బ్రిటిషునాకలకు బ్రిటిషు వ్యాపారమును ప్రత్యేకిం చుట అవసరము.” 1801 సంవత్సరమున బ్రిటిషు రాజతంత్రజ్ఞు లు ప్రకటించిరి. బ్రిటిషుగారి నైతికప్రవర్తకము విషయమై చాంభికవాక్యములు పలికిన సర్ సింఘుగారికి కిదియే జవాబు.

పండిత నె.హూగారు

పండిత నె.హూగారు బిల్లుకు బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఈవర్ష సంవత్సరమున నె.హూగమిటి నివేదికవిషయమై ప్రస్తావన గావించబడినది. నేటిదినము మధ్యాహ్నము నేను సర్ శేషునిసింఘుగారికి సరసముగ నొకవరతును తెలిపితిని. భారత దేశమునకు దొంగిలించు హోవా ఇచ్చుటకు సర్ శేషుని సింఘుగారు అంగీకరించెను. అంగీకరించిన ఈ బిల్లు విషయమున నేను సర్ సింఘుగారిచేతమున సమర్థినికొనక అంగీకరించితిని. నాతోకలసి నె.హూగమిటి నివేదికను పరిశీలించ సర్ సింఘు గారు అంగీకరించెరి. అదేవిధమున సర్ సింఘుగారితో కలసి బిల్లును సెలవుకట్టియుండు పరిశీలించ నేను అంగీకరించుచున్నా ను. భారతదేశపు బొస్తావ్యాపారము గురించియు విశ్వర్యమును గురించియు సర్ సింఘుగారు ఉపన్యసించిరి. ఈ బొస్తావ్యాపార విశ్వర్యము అంగ్లో ఇండియానుండి కడచిన సంవత్సరము నేను ముగిసినది పై పోవుచుండ ఒకవైపున అంగ్లేయులందు విశాలభవనములను చూచితిని మరొకవైపున వీరలగు భారత కార్మికుల గుడిసెల ను కూడ చూచితిని. ఇంతవరకు బ్రిటిషువారు అనుభవించుచున్న హక్కులను సంరక్షింపవలయునని సింఘుగారు కోరు చున్నారు. అతమాలాపకాశములు సమానముగ హక్కులు అం దరకు యుండవలయునని మీరు కోరుచున్నాము. భారతదేశపు నాకావాణిజ ము ఏవిధముగ ధ్వంసము చేయబడినది కె. సి. నియోగిగారు వివరించియున్నారు. ఈచట్టము ఒక తెగవారికి నష్టము కలుగజేయు నుద్దేశించుచున్నదనియు, ఒకవర్షమువారికి లాభము ఒక వర్షము వారికి నష్టము కలుగజేయు కాపనములను ఆమోదించుట ధర్మముకాదని సింఘుగారు సూచించిరి. బెంగాలు ఆర్డి నెన్ను మున్నగునవి ఇట్టి కాపన చులుకావా? ఇట్టి కాపనములను అంగ్లేయవర్తకమువారు రెన్నదైన ను ఆక్షేపించిరా? ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ విషయములందు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు వర్తవిధేయము పాటించుచున్నార. భారతజాతి శ్రేయమునకు ఈ బిల్లు అవసరము. భారతదేశ పు పరిశ్రమలను బ్రిటిషువారు చంపియున్నారు. ఏదేశపు వాణి జ్య నాకాదళము ఆదేశమునకే చేరెయిండవలెను. ఉభయవత్తు ములవారు సెలవుకట్టి ఉదాహరణమును అంగీకరించిన బిల్లును అవసరమైన మార్పువచ్చును.

జి. బిర్లాగారు

బిర్లాగారు బిల్లును బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—అం గ్లేయ వర్తకులు నిన్నటిదినము బోల్లివికల బిల్లును బలపరచుట నేటిదినము ఈ బిల్లును ఆక్షేపించుట వారి నిబద్ధతాపమును తెలుపుచున్నది. భారతీయులపై బ్రిటిషువారికి ప్రేమ అభిమాన మున్నదనట కలలోని వాస్తవ. 1901 సంవత్సరమున బ్రిటిషు ఇండియా స్టీము నావిగేషను కంపెనీవారి మూలధనము 987000 పానులు. 1901 మొదలు 1925 సంవత్సరము లోపుగ ఈ కంపెనీవారు 5171000 పానుల లాభము సంపాదించిరి. భారతీయులకు ఇంగ్లీషువారు ఈ విధమున శ్రేయము కలుగజేయుచున్నారు. (నవ్వు) లండనులో టుమ్మకు 16 రూప్యములు ప్రెంటెయిల్ వుచ్చుకొనుచున్నది. భారతదేశ మున 20 రూపాయలు ఛార్జి వుచ్చుకొనుచున్నది. బ్రిటిషు వర్తకులు భారతదేశపు శ్రేయమును పాటించెదరనుట చాంబి కము.

ప్రభుత్వసభ్యుని ప్రత్యుత్తరము

సర్ బార్ని రెయినిగారు బిల్లును ఆక్షేపించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:- ఈ బిల్లును జేసి ప్రాయశఃపాదకము గా రక్షకము చేసి గాని, ఇతరులు మాట్లాడుచున్నట్లు తోచుచున్నది. సెలవుకమిటి వారి బిల్లును కట్టించునట్లుగా గావించవచ్చును కాని బిల్లు గలది ప్రభుత్వములను సెలవుకమిటివారు మార్చవలయును. బిల్లు నడుచి సాంకేతికపద్ధతులు నష్టముగా లేవు. భారతఖండమున కెంతయు బిల్లులు జేసినను ప్రాయశఃపాదకము, భారతసంస్థానము, సెలవుకమిటివారు ఈ చట్టపు వరిపాలనను అబద్ధియంచును. సెలవుకమిటి భారతఖండమునకు చేరినదేశమేయని చెప్పవచ్చును. అంతర్జాతీయ ఒడంబడికలను విడద్రుచు విధమున ఇట్లా పనమును తయారుచేయుచున్నారో లేదో అలోచించవలెను. సెలవుకమిటి వారు పంపినముల వ్యాపారము కొస్తావ్యాపారము విషయము ఇట్టి కావనమును తయారు చేయ అధికారము మనకున్న వాయువు ప్రశ్నించుచున్నాను. సర్ భార్ని గారు ఇట్లుగాను ఈ బిల్లును విషయము గావించిన ఆక్షేపణలకు పరిణామము లేక పట్టించుకొనుచున్నట్లు ప్రత్యుత్తరము ఇవ్వలేదు సెలవుకమిటివారికి భాగ్యులను మీరు వదలివేసిరి. కాని నేను సెలవుకమిటివారిని సభ్యులుగా నుండినాను

నియోగిగాలు:- స్పాండింగ్ ఆర్డరుల ననుసరించి సెలవుకమిటివారు బిల్లుచేసిన దిపార్టుమెంటును పరిపాలించు ప్రభుత్వసభ్యులు అధికారికంగా సభ్యులుగా నుండును. కావున ఇవ్వమున్నను తమను సర్ బార్ని రెయినిగారు సెలవుకమిటి సభ్యుల గ నుండెదరు.

అధ్యక్షుడు:- అవును. స్పాండింగ్ ఆర్డరుల ననుసరించి సర్ రెయినిగారు సెలవుకమిటియందు సభ్యులుగా నుండెదరు.

సర్ బార్ని రెయినిగారు:- నా పోషకులను అంగీకరించుచున్నాను. భారతదేశపు కొస్తావ్యాపారములో సగము బర్మాదేశమునకు సంబంధించియున్నది. బర్మావారి అధికలాభనష్టములు ఇండియావారి అధికలాభనష్టములు భిన్నములైనవి. భారతదేశపు ప్రజలను, భారతదేశపు ఉన్నతులను రిజిష్టరుచేయబడిన కంపెనీలకు కొస్తావ్యాపారమును ప్రత్యేకించవలయునని హాజి గారు కోరిన ఆక్షేపించుటకు మీరులేకుండెడిది. కాని భారతదేశమున రిజిష్టరు చేయబడిన కంపెనీలలో నాలుగుగంట మాడవలయు వాటాలను భారతీయులకే అమ్మవలయుననియు కంపెనీల వరిపాలన వర్తమాన నాలుగుగంట మాడు పంతులు నుండి భారతీయులకు నుండవలయునని యీ బిల్లు నిర్ణయించుచున్నది. ఇది సర్వ వివక్షకాక మరేయెని వండిత సేవలు గాని ప్రశ్నించుచున్నాను. వర్గ వివక్షత అంగీకరించవలయునని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారిలో వారు పోరాడుటకు మొగమెట్లు చెల్లును. ఈ బిల్లు ఆమోదింపబడిన జనరల్ మార్గ గా జోగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు మీరెడదు. కావున ఇండియా ప్రభుత్వము వారు సెలవుకమిటిని నియమించవలయునను ఉపపాదనమును అంగీకరించవలయును. ఈ బిల్లును ఆక్షేపించువారు భారత వాణిజ్య నాకాదభాగినిని ప్రతిఘటించుచున్నారనుట వర్తమానము. కొస్తావ్యాపారము భారత నాకలను ప్రత్యేకించుటచే వాణిజ్య నాకాదభాగ మేర్పడును. భారతదేశపు జేయమును దృష్టియందుంచుకొను ఈ బిల్లును ఆక్షేపించుచున్నాను.

అంతటితోసభ సమావేశము పరకు ఆపుదల చేయబడెను. ఈ బిల్లుపై చర్చ మరల ఈనెల 20వ తేది జరుగును. సేవటి దినము బోర్నినిన ఏజంటుల బిల్లుపై చర్చ జరుగును. (ఆ. పే.)

ప్రాసెసరు శంకర రావుగారి
కార్టెకార్ను గ్రాండు సర్కిసు
10-9-28 సోమవారమునాడు కావలికి స్పెషల్ బండిలో పోవుదురు.
11-9-28 మంగళ్యారము నాడు రాత్రి గొప్ప ప్రారంభోత్సవము 5 దినములు మాత్రమే ప్రదర్శింతుము. సింహములు, పెద్దపులులు, ఏనుగులు, ఎలుగుబంటులు, పశువులు, చూడతగినవి.
బి. వి. వి. నాయుడు, జనరలు మేనేజరు.

భారదాగారి బాల్యవివాహముల చట్టము

సెలవుకమిటివారు మార్పుజేయలేదు

మాలవ్యాగారి భిన్నాభిప్రాయము

మూ, సెప్టెంబరు 14:- హరివిలాస భారదాగారి బాల్య వివాహముల చట్టము పునర్విచారణకై నియమించబడిన సెలవుకమిటివారు చట్టమునందు ఎక్కువ మార్పులను సూచించలేదు. బాలికల వివాహయోగ్యత వయస్సు నిర్ణయము 14 నుండి 12 సంవత్సరములకు తగ్గింపవలెనను సూచనను కమిటివారు యోచించిరి. అట్లతగ్గించినచో చట్టముయొక్క మఖ్యోద్దేశమునకే భంగము కల్గినది కమిటివారు స్పష్టముగా చెలిపిరి. మరల కొన్ని చురుస్తదను భారదాగారు బాల్యవివాహముల కనుమతియొసంగ వలెనను సూచనను కమిటివారు నిరాకరించిరి. ఇప్పుడు కమిటివారు ఆమోదించిన రీతిని చట్టము బాలికలకు 18 ఏండ్లు బాలికలకు 14 ఏండ్లులోపల వివాహములు చేయరాదని కానించుచున్నది. ఆమోదమునకు భంగము వివాహములు బాల్య వివాహములకు గమించబడును. శిశువులకును సెలవుకమిటి నివేదికయందు క్రింద భారదా లజపతిరాయి జయకర్ గిద్ది హరి శంకరాద్రి శ్రీనివాసయ్యగారు రంగవిహారిలూ, రెవెన్యూ డివిజన్, యోసపు ఇనాముగార్లు

భిన్నాభిప్రాయములు

వండిత మాలవ్యా దిగ్గా గంగానందశంకర్ భార్యన సీల కంఠవాను మార్వీయనున్న యాకూబు రిఫిక్ గార్లు రిపోర్టుతో సంగీరింపక భిన్నాభిప్రాయము చెల్పిరి. మాలవ్యాగారు తమ భిన్నాభిప్రాయమునందు 14 ఏండ్లు బాలికలకు 12 ఏండ్లు మించి 14 ఏండ్లులోపు జేయవివాహములను శిశువులకు సెంచరాదనుట తప్ప; హిందువులలో పూర్వార్చార పరాయణుల చాలమంది యిట్టి కావనము తమ మతాచారములకు విరుద్ధముగానే యొందునని. బాలికల కనిపవయస్సు నిర్ణయము 11 గ నుంచి 12 గ ను చ న ను 12 గ నుంచి 14 గ నుండవలెనని సూచనను కమిటివారు నిరాకరించినందుకు విచారించిరి. వివాహవిధి వయస్సు నిర్ణయించువిషయము ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధికి విడచిపెట్టుట మంచిదని. అప్పుడే ప్రభాభిప్రాయము మారుచున్నది. ఆవిషయము నిర్ణయము జేయరాదని. మార్వీ మహమ్మదు యాకూబుగారు యీ చట్టము మహమ్మదీయుల కనుక రింపదు వారి మతాచారములకు విరుద్ధమని.

(శ్రీ పే.)

నివారణకాని రోగములతో బాధపడుచున్నవారిని సుఖాయాసముగ బాధలేకుండ జంపుటకు కెకొస్తాదియా ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తకావనమును జేయుచున్నార.

అధమము ఇద్దరు వైద్యులైన ముందు రోగులను జంపుటకు తగినవిచ్చుటకు తోపుక లిఖితపూర్వకముగ రోగము వదరదని తమ సమ్మతిని దింపవలెనట.

కరూపిణి ను శ్రీలక్ష్మణ భర్తలు ఎక్కువగా దొరుకుదురట.

ప్రకటన

యీ దినం సంతకముచేసిన నేను పర్యవేక్షకుల తెలియ చేయునది ఏమనగా రాజమండ్రి కాపురములు కీటుచలంబర్ల నాగయ్యగారి కుమార్తె బ్రహ్మయ్య ఆనీ పేరుగల కుమారు 18 సం॥రంల వయస్సుగల ముంజురుకు నేను గార్డయినగా ఏర్పడివున్నాను. యీ ముంజురుకు దున్నహవాసముల ప్రోత్సాహనముల ప్రోత్సాహముచే దున్నడరలో పంపించుచున్నాను. యింతచే యెవరైన యిదివరలో గాని యిటువయ్య గాని ప్రాంతరీనోట్లుగాని తన భావక్రియముల వగయిరా యెవిధ మయిన వ్రాతములముల వ్రాయించుకున్నను చెల్లలేదని యిందుములముగా సమస్తముయిన వారికిన్ని తెలియపర్చుచున్నాను.

ఇట్లు విన్నవించు విధేయుడు
మావడుగుల వెంకట్రామయ్య
29-7-28, రాజమండ్రి

వాతావరణస్థితి
1928 సం. సెప్టెంబరునెల 14 తేది శుక్రవారము

మాఖ్యజిల్లాలు	మున్సిపల్ ఆఫీసులో ఉత్తమోష్ణోగ్రాదు 24 గంటలలో	మున్సిపల్ ఆఫీసులో అత్యల్పోష్ణోగ్రాదు 24 గంటలలో	మున్సిపల్ ఆఫీసులో వర్షము	మున్సిపల్ ఆఫీసులో వర్షము 1.5 నుండి వర్షము	మున్సిపల్ ఆఫీసులో వర్షము 1.5 నుండి వర్షము
గోపాల్ పూర్	89	78	...	22.2	1.9
విశాఖపట్టణం	89	79	...	19.6	1.8
కాకినాడ	91	73	...	11.1	7.9
మచిలీపట్టణము	92	78	...	9.6	11.5
కర్నూలు	91	74	0.8	14.1	2.5
బళ్లారి	92	70	1.6	9.1	0.7
అనంతపురం	...	...	1.4	10.6	0.8
కడప	96	75	+	11.5	4.1
నెల్లూరు	96	78	+	8.8	0.7
మద్రాసు	92	75	+	11.1	1.6
కడపూరు	92	77	0.1	17.1	5.1
సీలము	95	75	...	18.1	8.7
కోయంబూరు	88	71	...	1.9	3.0
తిరుచనాపల్లి	99	78	...	4.9	3.9
నాగపట్టణము	92	79	0.1	8.8	0.5
మధుర	97	78	...	5.1	4.8
పొంబన్	90	80	...	2.1	0.4
పాలంకోట	...	...	...	0	2.0
తిరువేంగళము	85	75	...	21.1	5.8
కొచ్చిన్	83	75	+	50.4	18.2
కాలికట్టు	88	74	...	66.9	16.9
మంగళూరు	84	74	+	101.0	1.2
లెంగనూరు	85	68	...	16.7	0.9
మెరకార	78	81	...	80.2	18.8
కొడైకనాల్	62	58	...	8.5	10.9
కూనూర్	70	64	...	6.1	...

సర్కారులు:- ముల్గు విస్తారముగ నున్నది.
డక్క:- బల్గాలో 1.6" అనంతపురంలో 1.4" కర్నూలులో 0.8" వర్షించెను. ముల్గు రిట్టులుగ నున్నది.
కర్నూలుకను:- చినుకులుకడెను. ముల్గు దట్టముగ నున్నది. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

ఏ. ఏ. నారాయణ అయ్యర్,
జోడు వాతావరణావస్థాశాస్త్రజ్ఞుడు.
ఇండియన్ మెడికల్ స్కూలు ప్రూడెంటు అసైసియేషన్

ప్రాసెసరు బులుసు
రామజోగ రావుగారి
అత్యద్భుత యోగవ్యాయామ ప్రదర్శనోపన్యాసము
12 వ తేదీని సాయంత్రము 5 ఘంటల పై సుదూరింపబడిన స్కూలుసంఘము తరఫున ప్రాసెసరు బి. రామజోగ రావుగారు తమ సహజ గంభీర స్వరముతో యోగవ్యాయామకాస్త్ర రహస్యములను గురించి మృదుమధురముగ నువన్యసింపుచు శరీరముతోగల పకల కండరములను బహుస్పష్టముగ ప్రేక్షకులకు కనుపించులాగున చూపించి సమస్తమైన వారికి విరాజితము కలిగించిరి. ఈ ప్రదర్శనమున వీరికిగల ప్రజ్ఞ ఆస్థితియు, ప్రతియొక కండరము బుద్ధి పరిమిత వారాధాయ బారిని గౌరవించి విచ్చలవిడి కాట్రుము చేయగలిగిరి.
మనశ్శరీరములకు గల వరస్వర సంబంధముల గురించియు మానసిక శారీరిక ఆధ్యాత్మిక విషయముల మూలదైవము దృఢకాయమేయనియు, శ్రీయుతులు రమారమి 1 గంటకాలమువరకు అంగమున చూట్టడి శరీరకండర ప్రదర్శనమును గావించిరి కీల్వాకు, మదరాసు. గరిమెట్ల, కోదండరామయ్య, కార్వర్ది.

WANTED AGENTS EVERYWHERE

చర్చ వ్యాధులను గురుతుకూడ లేకుండచేయు

తాథాక్యప్ర

తామరమండు.

వాడుడు

అన్ని షాపులలో దొరుకును

V. S. SASTRY & Sons, TENALI, GUNTUR Dt.

ఆంధ్రదేశ రైలు ప్రయాణికులసభ

1928 జూలై 30 వ తేదీన గుంటూరులో జరిగిన ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికుల సభలో ఆమోదమైన తీర్మానము ననుసరించి యేర్పడిన స్థాయిసంఘ సమావేశము గుంటూరులో 31-8-28 తేదీన పురపాలక పుస్తకభాండాగారమున జరుగబడెను.

తీర్మానములు

(1) ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికుల సభ తీర్మానము అనుసరించి ఆంధ్రదేశమున పర్యవహితులగు రైలు, మెట్రో, ఇతర రబ్బరు వగైరాల ప్రయాణికుల ఇబ్బందుల చక్కచరచుటకును వారికి తగు సౌకర్యములు చేకూరుటకుగాను పకలప్రయత్నములు చేయుట ఆంధ్రదేశమున కంతకును సంబంధించునట్లు "ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికుల సంఘము" అను పేరుతో ఒక సంఘము యేర్పడవలయును.

(2) పై జెప్పిన ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికుల సభ తీర్మానములో పేర్కొనిన వారందఱు "ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికుల సంఘము" లో సభ్యులుగా నుండును.

(3) ఈ సంఘ సమావేశము జరుపుటకు ఆధునము ముగ్గురు సభ్యులైనను హాజరుగా నుండవలెను.

(4) ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికుల సంఘముయొక్క కార్యస్థానము తుమ్మపూడి (గుంటూరు జిల్లా) లో ప్రస్తుతము యుంచబడినది. సాధ్యమైనంత త్వరలో బెజవాడకు మార్చవలయును.

(5) ఈ సంఘము 1860 వ సం॥ 21 వ చట్టముకింద రిజిస్టరు చేయించవలయును. ఇట్లు చేయుటకు విలుయు నిబంధనలు మొదలగునవి తయారుచేయుటకును, అందుకు కావలసిన ఆప పత్రి సమ కూర్చుటకును, యింకను అప్పటిప్పటికి అవసరమున చర్యల నన్నిటిని జరుపుటకును ఈదిగువ పేర్కొన్నవారిని ఈసంఘముగా యెన్నుకొనడమైనది.

1. నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు, అధ్యక్షుడు
2. గూడూరి రామచంద్రారావుగారు. [దు]
3. నూర్యదేవర సంజీవరాయణంగారు.
4. అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు.
5. వేమూరి రాంజీరావుగారు.

6. ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికుల సంఘమునకు ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణికులసభ స్థాయిసంఘ ఉపాధ్యక్షులైన శ్రీ నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు అధ్యక్షులుగాను సమావేశకర్తయగు నూర్యదేవర సంజీవరాయణంగారు కార్యదర్శిగా యేర్పడవలయును.

7. సంఘము రిజిస్టరుఅయి సక్రమ కార్యనిర్వహణము జరుగువరకు పై 2 వ తీర్మానము దాఖలా సభ్యులును, 3 వ తీర్మానము దాఖలా ఉద్యోగియులును పర్యవహితులగు కార్యములును నిర్వహించవలయును.

8. ప్రమాణీకల ఇబ్బందులు కనుగొని నివారణ ప్రయత్నములు చేయుటకుగాను శాటిమండియే కార్యదర్శి పరికరములు సమకూర్చుకొని వని ఆరంభించవలయును.

న. వెం. నరసింహారావు

గుంటూరు,

అధ్యక్షుడు.

కమ్రజాతీయవారము

సాంఘికమహాజనులకు విజ్ఞప్తి

గుంటూరు కమ్యూన్షన్లపై భవన నిర్మాణమునకు రు॥ 5000 విరువేల రూపాయలు వాగ్దానమై రు॥ 15,000-0-0 వసూలుకాబడి కట్టబడి చురుకుగా జరుగుచున్నది. వాగ్దానములు చేసినవిగాక ఇంకను భవన పరిపూర్తికొరకు రు॥ 5000-0-0 విరువేల రూపాయలు కావలసియుండును. ప్రస్తుతమున్న భవనము 64 విద్యార్థులకు మాత్రమే వసతిగలిగియున్నది. గుంటూరులో చిరువుకొను కమ్యూనిటీస్కూలు 150 మంది యున్నార. మిగతా విద్యార్థుల బహుదొరకక చాలా ఇబ్బందిపడుచున్నార. ప్రభుత్వము తయారైన 40కకు 80 మంది విద్యార్థులకు వసతిగలిగించును. ఈ కార. పరిపూర్తికొరకు, జాతీయవారముని ఈనెల 22 తేదీ లగాంచు 29 తేదీవరకు విద్యార్థులను ప్రచారముకొరకు పంపుచున్నాము. మీరు ఇచ్చు విరాళములను రక్షియు ఇవ్వబడి వసూలైన మొత్తము లన్నియు ప్రకటించబడును ఈ మహారాష్ట్రమునకు సంఘమహాశయిలైరు యధాశక్తి సహాయముచేయి కార్యనిర్వహక సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

1. జాగర్లమూడి కుప్పస్వామి చౌదరి, (యమ్. యల్. సి. ప్రెసిడెంటు, డిస్ట్రిబ్యూట్టు, గుంటూరు, ప్రెసిడెంటు.
2. చలసాని నల్లనారాయణ చౌదరి (బి. ఏ. బి. ఎల్.) హైకోర్టుజేజు, కార్యదర్శి.
3. జంపాల గోపాలరావు, (ఎం. ఏ.) డిస్ట్రిబ్యూటరు, ఆఫీసరు గుంటూరు.
4. శ్రీ రాజా వాసిరెడ్డి హరిహరప్రసాద్ బహదూర్, మన్నెజులూక జమీందారువాడ, చింతపల్లి.
5. పాటిబండ్ల సీతారామయ్య
6. జంపాల సాంబయ్య (బి. ఏ.)
7. చదలవాప నాగభూషణరావు చౌదరి, కమ్యూనిటీస్కూల్ సహాయసంఘము గుంటూరు, 12-9-28.

సుబాలకనభ - ట్రెస్లి కేస్

12-8-28 వ హిందూ హైస్కూలు శుబాలకనభ యాజమాన్యముక్రింద నౌక బహిరంగ పరీక్షలు జరిగెను. ఇందు మహారాజశ్రీ వావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రిలవారి ధ్యక్షత్వమున హిందూ చి. మి. రా. రాష్ట్రీ శ్రీ అడవి బాపిరాజుగారు 'కళ' లకు విషయమునుగురించి యుపన్యసించిరి.

ఉపన్యాసకులు చిత్రము, కవిత్వము, సంగీతము అను మూడు అంశములనుగురించి యుపన్యసించుచు ప్రాచీనకాలము, మధ్యకాలము, ఆధునికకాలము అను నీ మూడుకాలములయందు కల్పించు కృతులనుగురించి పెక్కు దృష్టాంతముతో సుబోధకముగా ఉపన్యసించిరి.

అధ్యక్షుల యంత్యోపన్యాసమున కావల కృతజ్ఞతాభివందనములతో సమావేశములు పూర్తిగావించబడెను

(కార్యదర్శి)

శారదాగారి బిల్లును ఆమోదించవలయును

నిన్ను 11-వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో మార్కండేయశర్మగారు ప్రకటించిన విషయ మెంతమాత్రము లోకమంగళకరము కాదనిపి 2 లక్షల బాలబిడవలను తయారుచేయుచున్న యీ బాల్యవివాహములను లోకమంగళమున గోడునట్టి పుర్వాచారపరాయణులుగాని తదితరులగునీ యెంతమాత్రము ఆమోదింపరాదనిపి పదేపదేతుకొనుచున్నాను బ్రహ్మశ్రీ బంకుపల్లి మల్లయ్యశాస్త్రిగారు పిర్రాపురంనుండి యువతీవివాహము శాస్త్రీయముని ప్రతిపాదించుటకై రాజమండ్రి వెళ్లుచున్నాడు అచ్చటకుండి బెజవాడ గుంటూరు చేస్తూపల్నం మున్నగు పెద్ద గ్రామములును వెళ్లెదరు. ప్రస్తుతము పిర్రాపురంనో పండిత చర్య యీవిషయమును జరుగుచున్నది కొందఱు ప్రతికూలురు మఱిగొందఱు అనుకూలురుగా నున్నారు.

క్యాంపు పిర్రాపురం 12-9-28 ఇట్లు దర్శాభిలాషి, బం॥ సూర్యనారాయణ.

శ్రీ దేవాంగ ధర్మప్రసారకసమాజమ్ - వేటపాలెం

ఈసమాజమువారిచే నిర్వహింపబడుచున్న శ్రీ రాజారామేశ్వర బాల, బాలికల పాఠశాలల నిమిత్తము పీఠాల వాస్తవ్యులును, వర్తకశిఖావలులును, వరోపకార పాఠీయులు నగు శ్రీ యువ నూనె పానకాలు శ్రేష్ఠిగారి ద్రవ్యసహాయముచే నిర్మించబడిన గృహప్రవేశ మహోత్సవము జరుపుటకు ఆ 1928-వ సం॥ 15 కెప్టెంబరు తారీఖు నాయంత్రం 4 గంటలకు సభ జరుగవలయును.

ఏతత్సభకు మ-రా-రా-శ్రీ నూనె పానకాలు శ్రేష్ఠిగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుటకు దయతో సంగీకరించిరి.

బండ్ల వెంకయ్య, కార్యదర్శి.

హాజీ చట్టము

శాశ్వతము

కోస్తా వ్యాపారమును భారతీయ నౌకలకు ప్రత్యేకింపవలయునని, హాజీగారు దెచ్చిన చట్టము పట్ల యూరపియనువ ర్తకు లభ్యంతాగ్రహము జూపుచున్నారు. హిందూదేశపు వాణిజ్య నౌకల యభివృద్ధి వీరికేష్టములేదని విదితమయినది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారుగూడ ప్రాతికూల్యము గనుబట్టిచిరి. ఇంతకన్నను సంకుచితదృష్టి వేరుండదు. హాజీగారు, చట్టపు టావశ్యకతను మిగుల సహేతుకముగ నిరూపించిరి. నౌకల విచారణసంఘమువారిదివరకు భారతీయ నౌకలకు కోస్తావ్యాపారమును ప్రత్యేకింపవలెనని సూచించిరి. వారిసూచననే హాజీగారు చట్టపురూపమున ప్రతిపాదించిరి. విచారణ సంఘమునందు బ్రిటీషుపక్షమువారును సభ్యులుగ గలరు. హాజీగారికోర్కె విపరీతమయినది గానేరదు. ప్రతిదేశమును ఇట్టి ఏర్పాటును జేసికొనును. తనవాణిజ్య నౌకలను కాపాడుకొనుటకు యుద్ధ నౌకల నేర్పరచుకొనును. అమెరికా, రుష్యా, ఆస్ట్రేలియా, బెల్జియము, ఫ్రాన్సు, హాలెండు, స్పెయిన్, పోర్చుగల్, ఇటలీ, జపాను, తుర్కీ, గ్రీస్, చిలీ మున్నగుదేశములు కోస్తా వ్యాపారమును తమ నౌకలకు ప్రత్యేకించినవి. ఇంగ్లండుగూడ ఇట్టిమార్గమునే యవలంబించెను. హిందూదేశ మిట్టి మార్గము దొక్కడలచుచో, యూరపియను లేల ఆక్షేపింపవలయునో తెలియకున్నది.

ఇతరదేశములకు న్యాయమయిన కార్యము. హిందూదేశమున కేల న్యాయముగాదు? హిందూదేశము తనలాభమును తాను కాపాడుకొనుట నేరమగునా? హాజీగారు నుడివినటుల ఇందు రాజకీయ ప్రశ్న ఎద్దియు యిమిడియుండలేదు. ఇది కేవల ఆర్థికసమస్య. దీనిని బ్రిటీషువారెదుర్చుచో, అది రాజకీయ సమస్యయగుట నిశ్చయము. బ్రిటీషువారి హక్కుల నిది యపహరించునను ఆరోపణకు హాజీగారు నమచితరీతిని ప్రత్యుత్తరమొసగిరి. బ్రిటీషు నౌక లిదివరకు దేశీయ నౌకల హక్కులను భంగపరచియుండెను. ఇప్పుడు హిందూదేశ నౌకలు తమ స్థానమును నిలువబెట్టుకొనదలచినపుడు, తమ హక్కులు దొలగెనని, బ్రిటీషువారు వగచుట స్వార్థపరత్వమగును. సర్ జేమ్సు సింపుసనుగారు హాజీచట్టమును యిచ్చపచ్చినటుల దూరిరి. హిందూదేశ డేమమున కిది భంగకరమనియు, జాతిభేదములను పెంచుననియు, సింపుసనుగారు జేసినవాదము నిరాధార మనుటకు సందియము లేదు. హిందూదేశము తనకు గావలసిన నౌకలను తాను సమకూర్చుకొనలేదనుట, వ్యర్థవాదము. తగినంత పెట్టుబడి లభింపదనుట, నిరాధారము. తాము బ్రిటీషు

నౌకల కంపెనీల తరపున పనిజేయుచు, హాజీగారు సింపుసనుగారు నావిగేషను కంపెనీవారి నౌకరని, సింపుసనుగారు రధిక్షేపించుట వారి గౌరవమున కేమాత్రము తగియుండలేదు. సింపుసనుగారి వాదమును బిల్లాగారు బాగుగ ఖండించిరి. హిందూదేశ మభివృద్ధిగాంచిన, బ్రిటీషు లాభముల కెక్కడ ముప్పువాటిల్లునోయని భయపడువారు, యీదేశమున కెట్టి మెలునేయజాలరు. క్యాపిటలు పేషరులో, డిచ్చెరు వ్రాయుచు, 'హిందూదేశము అభినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యము బడయులోపల, హాజీచట్టము శాసనము గాజాలదని' దెలిపెను. వీరొక విధముగ సత్యమునే దెలిపిరి. ఏలన, హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గాంచినగాని, రాజకీయముగ గాని, ఆర్థికముగ గాని, సత్వరాభివృద్ధిని బడయజాలదు. అందుచే సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై, భారతీయులెల్లరును నడుముగట్టవలసిన యవసర మెంత గలదో, దీనిని బట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి చట్టము నెదుర్కుటజూచిన స్వరాజ్యము లభించినగాని, స్వల్పలాభము లయినను చేకూరవని రూఢియగుచున్నది.

గంజాము ఏజెన్సీ

1927-28 సంవత్సరపు గంజాము ఏజెన్సీ రిపోర్టు వెలువడినది. కోడల్లో త్రాగుడు తగ్గెని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. దీనితోబాటు తీవ్రనేరములుగూడతగ్గెను. కోడులలో ప్రబోధము గలుగుటకు మద్యపాననిషేధ ప్రచారమే కారణమని, తలంపబడుచున్నది. వీరిలో స్త్రీలు సామాన్యముగ త్రాగురు. అందుచేవారి ఆర్థికస్థితిచక్కబడినది. స్త్రీలకు విన్నపము గావించుచో, వారు కల్లంగడులను తొలగింప గోరెదరని, మివనరీలు నమ్ముచున్నారట. ఏ ప్రదేశమునం దయినను ప్రభుత్వమువారు ప్రచారమునలిపి, మద్యాకర్షణము లేకుండజేసి, రివిన్యూను కోల్పోవ సంసిద్ధులగుచో, మద్యపానము దానియంతట యదియే తగ్గగలదు. బల్లిగుడ, ఉడయగిరి తాలూకాలలో మూడు సహకార విక్రయ సంఘములు గలవు. ఏజెన్సీలో విద్యాభివృద్ధి చాలకారవడియున్నది. వ్యవసాయము చాల హిసస్థితి యందున్నది. నివేదన సంవత్సరమున 39574 రూపాయల రివిన్యూ చేకూరెను. ఇంతకు పూర్వ సంవత్సరపు రివిన్యూ 41743 రూపాయలు.

కర్చు35844 రూపాయల నుండి 38166 రూపాయలకు పెరిగెను. గంజాము ఏజెన్సీలో మూడు ఆస్పత్రులును, 8 డిస్పెన్సరీలును గలవు. కాని ప్రజలలో పెరిగిన అనారోగ్యమును నివారించుట కివి ఏమూలకును సరిపోవు. దీనియందు చికిత్సనొందిన రోగుల సంఖ్య 70364 నుండి 86426 కి పెరిగెను. మన్యజ్వరమును, నుఖవ్యాధులును విశేషముగ వ్యాపించియుండెను. వైద్యాలయములలో సీ రోగములకు కొంత చికిత్స జరుగు చుండును. అన్నిటి కన్నను, మలేరియా సమస్యయే మిగుల కఠినముగ నున్నది. ఏజెన్సీ ప్రజలేగాక, వెలుపలినుండి వచ్చువారుగూడ దీనిచే విశేషబాధలకు లోనగుచున్నారు. చర్మమును కిరణాలుతో రుద్దుచో, మన్యజ్వరము నుండి తప్పించుకొన వచ్చునని, విశాఖ పట్టణపు ఏజంటుగూ సాటరుగా రిదివరకు వ్రాసి యుండిరి. గంజాము

ఏజెంటుగారు వీరిమార్గము నవలంబించి, వ్యాధిబాధలను తప్పించుకొన గలిగిరి. కిరణనాయిలుయొక్క యుపయోగము గూర్చి వైద్యులు పరిశోధనము జరుపుచో, కొద్దిఖర్చుతో జ్వరబాధరాకుండ జేయవీలగును. కాని, ఏజెన్సీలోనున్న వైద్యులకు మలేరియా నెడర్కొను ఛరికరములు లేకున్నవి. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు విశేషకృషి జరుపవలసియున్నది. మలేరియాబాధను పోగొట్టినది, ఇతర విధములలో నభివృద్ధి గలుగజాలదు. నమగ్ర విచారణ జరుగవలెనని, ఏజెంటుగారు గోరుచున్నారు. అడవిమృగములవలన, 158 మంది చనిపోయియుండుట శోచనీయము. ఏనుగులు కొన్ని, వరిపంటలను పాడుచేయుటయగాక, బల్లిగుడ తాలూకాలో నలుగురు మనుష్యులను గూడ చంపెను. మైనరు ఇరిగేషను వర్కులను పెట్టివారిచేత నిర్మించుటకు జేసిన ప్రయత్నములు వ్యర్థమయ్యెనని తెలియుచున్నది. అస్సాకు గొంపోబడిన కూలీలసంఖ్య పూర్వముకన్న తగ్గినను, ఇంకను చాలగలదు. ఏజెన్సీ కూలీలకు, ఏజెన్సీలోనే పని జూపుట యవసరమగుచున్నది. ఏజెన్సీలో అభివృద్ధి చాల జరుగవలసియున్నది. పోలీసు దౌర్జన్యమునకు సంబంధించిన నౌక కేసులో, హెడ్ కాన్స్టేబిలును మరియొక కాన్స్టేబిలును, చెరిరెండు సంవత్సరముల శిక్షకు పాత్రులయిరి. ఏజెన్సీ పరిపాలనము మిగుల లోపభూయిష్టముగ గనుపించును. ఏజెన్సీ భాగములను విడిగ ఛరిపాలించుటకన్న ఇతర మండలములతోబాటు పరిపాలించుచో, ప్రస్తుతపు యిబ్బందులు చాలవరకు దొలగగలవు.

గ్రామపు కోర్టులు

1927 సంవత్సరపు గ్రామపు కోర్టుల నివేదిక జూచిన, గ్రామ మునసబుకోర్టులపట్ల ప్రజల విశ్వాసము తగ్గుచున్నదనియు, పంచాయితీ కోర్టుల పట్ల వారి విశ్వాసము పెరుగుచున్నదనియు విదితమగును. కొన్ని గ్రామములలో పంచాయతుల ఎన్నికల సమయమున కులకక్షలు ప్రబలినటుల రిపోర్టు దెలుపుచున్నను, మొత్తముమీద ఎన్నికలు సక్రమముగనే జరుగుచున్నవి. పంచాయితీ న్యాయస్థానములకు తగిన అధికారముల సీయవలయును. విలేజ్ మునసబు కోర్టులను ప్రత్యేకముగ నిలిపియుంచ నవసరములేదు. రెండవరకముల కోర్టులవలన, అనవసర వ్యయమగుచున్నది. పంచాయితీ కోర్టులలో దాఖలుచేయదగిన వ్యాజ్యములను, జిల్లా మునసబు కోర్టులలో దాఖలుచేయ సవకాశముండగూడదు. అట్టితరీ, పంచాయితీ కోర్టుల ప్రయోజన మతిశయింపగలదు. రామనాడు కలెక్టరుగారు, పంచాయితీ కోర్టులకు ఎన్నికలు జరుగగూడదనియు, ఎన్నికల కర్చులయినవారిని కలెక్టరుగారు నిరూపించెదరనియు వీరిలోనుండి పంచాయితీదారుల నెన్నికొనవలయుననియు, సిఫార్సుజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు వీరి సలహాను, నిరాకరించుట యోగ్యముగనున్నది. ఎన్నిక సాకర్యమును తొలగించుచో, పంచాయతుల కిష్టమిండు పలుకుబడి యుండజాలదు. సివిలునర్సిసు ఉద్యోగులు నామినేషను నభిమానించుట వింతగాదు. ప్రజలు మాత్రము ఎన్నిక సూత్రమును విడనాడుట కిష్టపడరు. ఆదిద్రావిడుని పంచా

యతికోర్టులో నభ్యునిగ నెన్నికొనినందులకు, చెంగల్పట్టుజిల్లాలో నొక పంచాయతీ కోర్టు నభ్యుడు హాజరగుట మానివైచిరట. ఇట్టి దృక్పథము తొలగునటుల జూడవలయును. నిమ్మజాతులకు ఉన్నత జాతులతో బాటు అర్హత మొనగనపుడే, పంచాయతులన నిజముగ ప్రయోజనము గలుగును. పంచాయతీ కోర్టునభ్యుల చర్యగూర్చి విచారించి తెలుప వలయునని, మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు చెంగల్పట్టు కలెక్టరుగారిని కోరుచున్నారు. పంచాయతీ ప్రతిష్ఠాపనలు భారతీయుల సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యమయినవి. అందుచే నిట్టి ప్రతిష్ఠాపనలను సరియగు పద్ధతుల ననుసరించి కొనసాగించుచో, నవి తప్పక జయము బడయ గలవు. కలెక్టరులు పలువురు పంచాయతీకోర్టుల యుపయోగమును కొనియాడుచున్నను, వీనిని నిరుత్సాహపరచు కలెక్టరులు కొందరు గలరు. గుంటూరు కలెక్టరు గారు పంచాయతీ కోర్టులను చులకనజేసిరి. రామనాథ కలెక్టరు గారును యిట్టి మార్గమునే అనుసరించుచున్నారు. పంచాయతీ కోర్టులలో లోపములుండక పోవు. వీనిని నివారింప వచ్చును. అంతియ గాని, పంచాయతీ కోర్టులకు గల మూల సూత్రములను తొలగింపజనదు. ఇప్పుడు గ్రామములలో వేర్వేరు పంచాయతులు గలవు. అన్నిటినిగలిపి సమగ్రముగ నొక్కపంచాయతిగ నేర్పరుచుచో గ్రామప్రజలకు వారి వ్యవహారములను వారు నిర్వహించు కొనుట కవకాశ మేర్పడగలదు. గ్రామ స్వపరిపాలనమున కిది మూలాధార మగును.

ఉప్పు

ఉప్పు శాఖ ఎక్స్లైజుశాఖనుండి విడదీయబడెను. రెండును వేరయినవి మృత, 1926-27 సంవత్సరమునకు సంబంధించిన మూడవ రిపోర్టు వెలువడెను. 1926 సంవత్సరము ఉప్పును తయారుజేయుట కనుకూలముగ నుండెను. నివేదన వత్సరమున వెనుకటివత్సరమునకన్న 39½ లక్షల మణుగు లధికముగ తయారయ్యెను. వీనిలో 20 లక్షలు ప్రభుత్వమునకును, మిగిలినవి లైసెన్సీలకును సంబంధించియుండెను. ఉప్పు సధికముగ తయారుజేయుటకు, చర్యదీసికొనబడెను. నివేదన సంవత్సరమున సుర్లా ఫ్యాక్టరీ మూయబడెను. మద్రాసురాజధానిలో తయారయిన ఉప్పుధర కొలదిగ బెరిగెను. గంజాము, నౌపాడ, పెనుగుదురు సర్కిలులలో, హెచ్చుదల మరింత గనుపించెను. తగినంత ఉప్పు లేకజోవుటయే ఇందుకుకారణము. కాని, ఉప్పుబాగుగ లభించినవిమృత, ధరలు తగ్గిపోయెను. ఉప్పుఫ్యాక్టరీలు 11742319 మణుగుల ఉప్పును తయారుజేసెను. దీనిలో కొంతభాగము ఫ్రెంచిప్రభుత్వమునకును, కొంత తిరువాన్కూరుకును, మరికొంతభాగమును మత్స్యశాఖకును, ఇంకను కొంత కొలొంబోకును పంపబడెను. మిగిలిన 10674505 మణుగులు చెన్నరాజధానికిని, అందలి శ్రాంధానములకును, మధ్యరాష్ట్రములకును, నైజాము, మైసూరు, కూర్గులకును పంపబడెను. నివేదన సంవత్సరమున కలకత్తాకు ఉప్పును ఎగుమతిచేయలేదు. సిలోనుకు 62700 మణుగుల ఉప్పు అధికముగ పంపబడెను. ఈమారు తుత్తుకుడి ఫ్యాక్టరీల

ఉప్పు, ఎక్కుడుగ విక్రయమయినది. బెంగాలు, మధ్యరాష్ట్రములు, నైజామురాష్ట్రమునకు బంపిన ఉప్పు తగ్గిపోయెను. ఒరిస్సాకుమాత్రము ఎక్కువగ పంపబడెను. నైజామురాష్ట్రమునందు బొంబాయి ఉప్పు సధికముగ కొనుచున్నారు. సాల్టు రివిన్యూరాబడి 147 లక్షల 71 వేల రూపాయలనుండి 143 లక్షల 12 వేల రూపాయలకు తగ్గెను. విక్రయములు తగ్గుటయే రాబడి తగ్గుటకు కారణమయ్యెను. ఖర్చులు 20 లక్షల 40 వేలయ్యెను. సాల్టుకేసుల సంఖ్య బెరిగెను. ఉప్పుపరిశ్రమగూర్చి తగిన విచారణనలిపి, అవసరమగుచో విదేశపు ఉప్పుదాడినండి, యీదేశపు ఉప్పును రక్షింప నవసరము గలదు.

బరకోహం ప్రభువుగారు: హిందూదేశము

పైమను కమిషను సభ్యులగు బరకోహం ప్రభువుగారు హిందూదేశమున కరుదెంచు నమయమున, కొన్ని యమూల్యాభిప్రాయములను వెలిబుచ్చిరి. హిందూదేశమున బ్రిటీషు వర్తకమును పెంపుజేయ వీలగునని, యంతకు పూర్వ మొకపర్యాయము వీరు సూచించిరి. ఈమారు వీరి విషయమై పరిశోధనల గావించెదరని దోచును. హిందూదేశమున సంఘము సంఘము మధ్యను, జాతిజాతి మధ్యను ద్వేషము బెరిగియున్నదట. దానిని పోగొట్టుటకు పైమను కమిషనువారు ప్రయత్నించెదరట. ఇందుకు ముఖ్యసాధనము స్వరాజ్య ప్రదానమేయగును. వెంటనే స్వరాజ్యమును ప్రసాదించ వలయునని, పైమను కమిషనువారు గోరెదరా? లేక, అంతర్వైషమ్యములను వివరించి, హిందూదేశము తక్షణ స్వపరిపాలనమునకు బనికిరాదని వాదించెదరా? న్యాయదృష్టితో మెలగు ప్రభుత్వమును ఇంగ్లండు ఇండియాలో స్థాపించి, కీర్తిగాంచెనట. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు న్యాయనిర్వహణాభిలాష గలదని, బరకోహం ప్రభువుగారు జ్ఞాపించుచున్నారు. హిందూదేశమున తీగలేని తంతివార్తలను బ్రిటీషువారు వశపరచి కొనవలయునని, బరకోహం ప్రభువుగారు గోరుచున్నారు. బ్రిటీషులాభమే, వీరి ప్రధానాశయము. పైమను కమిషనువారును దీనిని కాపాడుటకు యావచ్చుకొని వినియోగింపవచ్చును. కలనల్ వెడ్జివుడ్డుగారు లజపతి రాయగారికి వ్రాసిన లేఖలో, హిందూదేశమున కిచ్చు సంస్కరణములు, సింహళమునకు సూచించిన దొనమూరు కమిషను సూచనల బోలియుండునని, జోస్యము జెప్పచున్నారు. ఈవార్త నిజమగుచో ప్రజలు గోరు పూర్ణస్వపరిపాలనము వారికి ప్రసాదించ బడదని తలంపవచ్చును.

విద్యుచ్ఛక్తి

1927-28 సంవత్సరపు విద్యుచ్ఛక్తి నివేదనము, ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. 1907 వ సంవత్సరమున చెన్ననగరమున విద్యుచ్ఛక్తి మొదట ప్రవేశపెట్టబడెను. ఆపిమ్మట నిది రాజధానియందంతటను వ్యాపించుచున్నది. ఇప్పుడు పండ్రెండు పట్టణములకు ఎలెక్ట్రిక్కు నష్టయిగలదు. పరిశ్రమల యవసరములకు, నివృత్తన్నను ఆవిరికన్నను విద్యుచ్ఛక్తి ఎక్కుడు లాభకరముగ నున్నది. విద్యుచ్ఛక్తి నభివృద్ధి గావించుటకు అర్హులగువారు తగి

నంతమంది దొరకుటలేదు. ఇందుకుగాను, ప్రభుత్వమువారిక పారశాలను స్థాపించుట యవసరము. మధురలో 1928 సంవత్సరము జూలై నెలనుండియు విద్యుచ్ఛక్తి నష్టయి ప్రారంభమయ్యెను. రాజమండ్రిలో అక్టోబరులో ప్రారంభమగును. ఇతర ప్రదేశములలో ఆలోచన లింకను జరుగుచున్నవి. నివేదన సంవత్సరమున 16 ప్రమాదములు జరిగెను. వీనిలో రెండింటిలో ప్రాణోపద్రవము వాటిల్లెను. పెక్కు మృదనిపింపనుండుములవారు ప్రభుత్వము వారిని సలహా నొనగగోరిరి. ధనసహాయము జేయగోరిరి. రాజధానిలో నిపుడు 49 శాశ్వతపు, 36 సంచారపు సినిమాలు గలవు. సంచారపు సినిమాలు చిన్న గ్రామములకు వెడలుచుండును. సినిమాలలో ప్రమాదములు చాల తక్కువగనున్నవి. కొలది కాలములో చెన్నరాజధానియందన్ని పట్టణములలోను విద్యుచ్ఛక్తి, ఇతరశక్తులస్థానము నాక్రమించు సూచనలు గనుపించుచున్నవి.

సేలంజిల్లా సహకారపు అర్బన్ బ్యాంకు

ఈబ్యాంకు నత్వరాభివృద్ధి గాంచుచున్నదని, 1927-28 సంవత్సరపు రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. సభ్యులుగజేరిన సంఘముల సంఖ్య 424 నుండి 446 వరకు బెరిగెను. షేరులు 2010 నుండి 2038 వరకును, చెల్లింపబడిన షేరు క్యాపిటలు రు 97917-11-0 ల నుండి రు 99533-6-0 లకును బెరిగెను. డిపాజిట్టులు 18 లక్షల 47 వేలనుండి 20 లక్షల 85 వేలకు బెరిగెను. వ్యక్తుల డిపాజిట్టులును స్థానికసంఘముల డిపాజిట్టులును గూడ బెరిగెను. ప్రైమరీ సహకారసంఘముల డిపాజిట్టులు వృద్ధి జూపెను. మద్రాసు సెంట్రలు అర్బన్ బ్యాంకువారి కీయవలసిన ఋణము 344003 రూపాయల నుండి 119748 రూపాయలకు దగ్గెను. కొద్దివాయిదాగల ఋణములు 10817 రూపాయలీయబడెను. దీర్ఘపు వాయిదాగల ఋణములు 985600 రూపాయలీయబడెను. పై బ్యాంకువారికి నిరకలాభము రు 23490-13-0 ల నుండి 64295-5-0 లకు బెరిగెను. ఇందులో రు 16073-14-0 లు రిజర్వు ఫండుకు చేరవలయును. మిగిలిన మొత్తమును షేరుహోల్డరుల కీయవలసియుండును. బ్యాంకుకుగల రిజర్వుఫండు రు 16073-14-0 లగును. ఈబ్యాంకు దినదినాభివృద్ధిగాంచుగాక యని కోరెదము.

రైల్వేలు : యూరపియను వర్తకసంఘములు

యూరపియను వర్తకసంఘములలో రైల్వేలు ఏల సభ్యులు గావలయునని, బిల్లా గారడిగిన ప్రశ్నకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తగిన ప్రత్యుత్తర మొనగజబోయిరి. వీరు ప్రాందవ వర్తక సంఘములలో నేల సభ్యులు గానూడదు? రైల్వేలు యూరపియను వాణిజ్యముతో నన్నిహిత సంబంధము బెట్టుకొనుటవలన, దానిపై ప్రత్యేకాభిమానము వహించు ననుప్రతితి ప్రబలియున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారే యూరపియను వాణిజ్య సంఘములలో నేల సభ్యులుగ జేరగూడదని, బిల్లా గారడిగిన ప్రశ్న సమంజసముగ నున్నది. ఆవిషయమై యాలోచన జరుగుచున్నదట. హిందూదేశమున యూరపియను వర్తకులే నిజముగ రాజ్య మేలుచున్నారను నమ్మకమును, యిట్టిప్రవర్తనము బలపరుపగలదు.

జెంషద్ పూర్వము

సుభాష చంద్రబోసుగారి కృషివలన, జెంషద్ పూర్వ కార్మికవ్యవహారము పరిష్కారమయినందులకు సంతసించవచ్చును. తాతాకంపెనీ డైరెక్టరులును, కార్మికులపక్షమున సుభాష చంద్రబోసుగారును చాలాదూరమాలోచించి, పరిష్కారమునకు వచ్చిరి. ఇకముందు, తాతాకంపెనీలో కార్మికులకును యజమానులకును పరస్పరానుకూల్యము ప్రబలి, పరిశ్రమల కెట్టిభంగము వాటిల్లదని నమ్మదము.

డాక్టరు నేలటూరి వేంకట రమణయ్యగారు ఎం. ఎ., పి. హెచ్. డి.

గతనెలలో జరిగిన మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పట్ట ప్రదానోత్సవమునందు డాక్టరు ఆఫ్ ఫిలాసఫీ బిరుదు (పి. హెచ్. డి) పొందిరి. వీరు మదరాసు క్రిష్టియను కాలేజియందు చారిత్రకోన్యాసకులుగ నున్న ఆంధ్రులు. దక్షిణ హిందూ దేశ దేవాలయోత్పత్తియను వ్యాసమును వ్రాసి విశ్వవిద్యాలయము వారి కంపగా వారి బిరుదము నొసంగి గౌరవించిరి.

శారదాబాయి కన్య బి. ఎ.

మహారాష్ట్ర సంఘమున యీవత్సరము బి. ఎ. పట్టము పొందిన స్త్రీ యీమె యొక్క ర్తయే. (పి. ఎ. ఎ.)

జగన్నాథ భక్తసభ (ఎస్కూరు)

- 1) హరికథా కాలక్షేపము కలెక్టర్ అహ్మదుర్ చరిత్రముగూర్చి బహుశ్రీ పండి సుబ్రహ్మణ్య భాగవతాను గారిచే ఎస్కూరు హెడ్ క్వార్టర్స్ "నేన విలాస" అద్ద 16-9-28 తేది ఆదివారం సాయంత్రం 4-15 గంటలకు జరపబడును.
- (2) మంజీవాన్యము 17-9-28 తేది సోమవారం సాయంత్రం 5 గంటలకు.
- శ్రీమత స్వామిభాద పిల్లగారు మరలి.
- చిన్న స్వామియ్యగారు ఫిడేలు.
- దక్షిణా మూర్తి పిల్లగారు మృదంగం.

ఉత్కలమునకు సహాయము చేయుదు

గాంధీమహాత్ముని వ్యాసము ఉత్కలమున భారత తంతుకారక సంఘప్రతినిధిగా నున్న శ్రీయత నిగంజన కట్నయ్యగారు శాశిలులవ్రాసిరి. ఉత్కలమునందలి భా. తం. కా. సంఘకాఖయందు ఖద్దరువిక్రయము కొన్ని నెలలనుండి పంక్తి పికరముగా జరుగుటలేదు. నిర్మాణముమాత్రము పంక్తి పికరముగానే యున్నది. 4000 రూపాయలు నెలగల ఖద్దరుబట్టలు ప్రతి నెలయును తయారగుచున్నవి. ప్రజలు విక్రీలి దీనస్థితిలోనున్న రెండు ప్రాంతములలో మీ ఎలవప్రకారము క్రొత్తగా కేంద్రముల శీర్షరచితిని కలకు జిల్లాలో ఆవులు అను గ్రామమునందును గాలసోరు జిల్లాలో తిప్పిడి అను గ్రామమునందును క్రొత్తగా కేంద్రము తేర్చబడెను. ఈ రెండు కేంద్రములలోను యిప్పుడు 800 మంది నూలు ఎదుకుచున్నారు. ఇప్పటివరకు వీరందఱు కలిసి 738 పానుల నూలు అనగా 9 మణుల (మణుగుకు 82 పానులు) నూలు వడికిరి. ఆ నూలులలో కొంత 12 నంబరుకు కొంత 15 నంబరుకు 21 నంబరుకు గూడకలదు. అమ్మకము మాత్రము విక్రీలి తక్కువగానేయున్నది. నిరుదు దాఖామను నెలకు 2741 రూపాయల నెలగల ఖద్దరుమాత్రమే అమ్మగలిగితిమి. ఈ సంవత్సరము మీరు యీ రాష్ట్రమునకు ఎచ్చినందున మీరు రానున్న తిరిని మీరు వచ్చిన క్రొత్తలోను 200.0 రూపాయల నెలగల ఖద్దరు నమ్మగలిగితిమిగాని తరువాత విక్రయము మరల తగ్గిపోయినది. ఈ సంవత్సరము దాఖామను నెలకు 3500 రూపాయల నెలగల ఖద్దరు విక్రయము కనబడునుగాని, యిటీవల రెండుమాడు నెలల విక్రయము నెలకు 2000 రూపాయలకంటెనుగూడ తగ్గినది. ప్రస్తుతము 40000 రూపాయల ఖరీదుగల ఖద్దరు నిలువయున్నది. నిరుదు మాకు మెట్టు (గ్రాను) లాభము 100 కి 10 8 వంతున వచ్చినది. ఈ యేడుగూడ ఆ ప్రకారమే ధరలను నిర్ణయించితిమి.

10 గజములు పాడుగును 45 అంగుళములు వెడల్పున గల చొక్కాగుడ్డ తాను 4 పానుల 28 తులములు తూగును.	
8-9 నంబరులకు అంగుళమునకు 26 వారములుండును.	
1. తానుకు పట్టిన ప్రతి అడుగుపానులకు చల	ర. 2-8-0
2. నూలు వడికినందుకు కూలి (పానుకు 2 1/2 తులములు తరుగును)	1-4-0
3. నేనెందుకు గజమునకు మూడణాల వంతున కూలి	2-0-6
4. తాను చలువచేసినందులకు	0-8-0
5. నూలు వడికిన కేంద్రమునుండి విక్రయస్థానమునకు మోతకూలి (నికటి ఆంచనా ప్రకారము)	0-4-8
మొత్తము నిర్మాణవ్యయము	రు 6-4-2
విక్రయము గజముకు 0-10-9 వంతున	6-11-6

లేడా

రు 0.7.4

ఇంకను నిర్మాణవిక్రయములను పరీక్షింపు ఉద్యోగుల వేతనములునున్నగు వ్యయములున్నవి. రూపాయికి వక ఆణాకంటె హెచ్చుగా మిగులదని పైని వివరింపబడిన అంకెలవలన తెలియగలదు "విక్రయమును గూర్చి మీరు ఆలోచింప నక్కరలేదు. నిర్మాణమునుగూర్చి మాత్రమే శ్రద్ధవహింపుడని" యిటీవల మీ రివటికి వచ్చినపుడు చెప్పి యుంటిరి. అందువలన మా ఖద్దరును విక్రయించు వినయమున సహాయము చేయవలెనని భా. తం. సంఘకార్యదర్శిని కోరితిని. ఉచితమని తోచినచో యీవిషయమునుగూర్చి ఎంగయిండియా పత్రికలోగూడ ప్రకటింప గోరెదను." అని పట్నయ్యగారు నాకు వ్రాసిరి.

నాకు ఖద్దరునందును ప్రజలయందునుగూడ విశ్వాసము కలదు గాన యిటీవల నేను ఉత్కలమునకు వెళ్లినపుడు పట్నయ్యగారితో నేనటుల చెప్పినమాట నిజమే. అవటి ప్రజలు అస్థిపంజరములుగా నుండగా వారికి పని చెప్పగలిగి యుండి యీ విన్నకుండుట అశక్యము. ఉత్కలమునందలి ఖద్దరు గుజరాతునందలి ఖద్దరుకంటె మాత్రమే చవకగా నుండునుగాని తక్కిన రాష్ట్రములందలి ఖద్దరు కంటె చవకగా నుండదు. ఆ చటి ప్రజలు కేవలము నిస్తే జలుగా నుండుటచే క్రొత్తగా నచలు యేదనిని ప్రారంభించిన ప్యయము హెచ్చుగానే యుండును. ప్రజలలో వైభవ్యమును నిర్మాణమును అధికమైన కొలదియును ధరలుతగ్గనట్టి మాపనలు కనబడుచున్నవి. ఉత్కలమునందలి ప్రజలు విక్రీలి దీనస్థితిలోనున్నారు. కాన దేశమునందన్ని రాష్ట్రములవారును దేశాభిమానముతోను, పరోపకారంతోను ఉత్కలభాదీని కొనవలెనని నేను కోరుచున్నాను. ఖద్దరు విక్రయమునలన వచ్చిన

సొమ్ములో అధికభాగము ప్రజలకే వాటునని పైనివివరించిన తెక్కలవలన స్పష్టముగాగలదు. మొత్తము ఒక లానువిక్రయమునలన వచ్చిన రు 6-11-6 లోను 0-7-4 పైజలుమాత్రమే ఖద్దరు ఉద్యోగులకు మధ్యతరగతులవారికి ముట్టును. తక్కిన 6-4-2 ను ప్రతి పండించినవార, నూలు వడికినవారు, శీత నేసినవారు, బట్టలను చలువచేసినవారు, వానిని మోసి తెచ్చినవారు మున్నగు వీరప్రజలకే ముట్టును. ఖద్దరు ఉద్యమమునలన లాభము ధనిమతుల కొంచెమైనను చెందదు అధికభాగము వీరలకే చెందును. చాల కొద్దిభాగము మధ్యతరగతులవారికి చెందును. మధ్యతరగతుల యువకులు ఆంగ్ల పాఠశాలలలో చదువనక్కరలేదు. కనీసము మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకేటునైన నను చూపనక్కరలేదు. వారు ఖద్దరు కాఖలో పనిచేసి గౌరవమును గీతి కలుగుబహిష్కరము జరుపుకొనవచ్చును. ఖద్దరు బట్టలను కొనుటలనలన నను ఖద్దరును వీరవారికి చవుకగ నమ్మటకు వీలునట్లు ధరలకు తగ్గింపులకు విరాళముల నిచ్చుటలనలన నైనను యీరెండువిధములలో నేవిధముననైనను ఉత్కలము వాడికి యితర రాష్ట్రములవారు సహాయము చేయవచ్చును కావున ఉత్కల రాష్ట్రమువారి దీనస్థితిని గుర్తించినవారును ఖద్దరు విలువను గ్రహించినవారును యీరెండు విధములలో నేవిధముననైనను సహాయము చేయగోరెదను. ఇటుల సహాయము చేయగోరువారు యీవిలాసమునకు ధనమును పంపగోరెదను. ఉత్కల భాంచి, ఆరోయిండియా స్పిన్నర్స్ అసోసియేషను, స్వరాజ్య ఆశ్రమం, బరంపురం, గంజాంజిల్లా, బి. ఎ. కె. రైల్వే.

(ఎంగయిండియా 6-9-28)

అహల్యాబాయి హోలార్

మద్రాసు స్త్రీలు వార్షికోత్సవముజరుపుట

విజయనగరం మహారాణిగారి అధ్యక్షత మద్రాసు, సెప్టెంబరు 18. శ్రీదేవిఅహల్యాబాయి హోలార్ ఇందూరు మహారాణిగారి సాంఘికక వార్షికోత్సవమును జరుపుటకు నిన్న సాయంత్రము మద్రాసులో భారత స్త్రీసంఘముల యందరమున నొకమహాసభ జరపబడినది. ఆ సభకు శ్రీ విజయనగరం మహారాణిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. డా॥ మత్తులక్ష్మీరెడ్డి, నుబ్బలక్ష్మి, మాలతీవల్లభకౌ, కుమతీబాయి గార్లు ఉపన్యసించిరి.

శ్రీమతి మాలతీవల్లభకౌగారు అహల్యాబాయి జీవితమునుగురించి వ్యవహారముచెప్పి ఆమెలకే భారతస్త్రీలందరను దైర్యసైన్యములు కలిగియుండవలెనని నడిపిరి. డా॥ మత్తులక్ష్మీగారు మిస్ సీతా దేవిదాస్ గారిని వారీప్రభువని ప్రారంభించి పండులకు ఆభినందించిరి. మిస్ దేవిదాస్ గారు చివరకీరిని జవాబిడిరి.

శ్రీమతి అమ్మ స్వామిభాదగారు భారతస్త్రీ సంఘమునకు మద్రాసునగరమున మధ్యసెట్టు నొకకార్యాలయము లేదనియు, పేంథియెక్ గృహమునందు ఏర్పాటుచేయు నుద్దేశముగలదనియు, అందుచేతనే ఆసభ అచ్చటజరుపుటకు కారణమైనదనియు చెప్పిరి.

అధ్యక్షురాలు విజయనగరం మహారాణిగారు స్త్రీలు పర్వరచనోయ భావములను గలిగి అహల్యాబాయి వీరవని తను భారతము జీవితములను కీర్తి పంతులగు గడుపవలెనని సభితులను హెచ్చరించుచు తమ ఉపశ్వాసమును ముగించిరి.

ఈక్రింది తీర్మానము లేకగ్రీవముగ నామోదించబడిన తరువాత జయప్రదముగ సభముగి నెను.

తీర్మానములు

1. రా. సా. హరివిలాస శారదా హెచ్. ఎస్. గౌతలాలా లజవతిరాయి ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారులను ఈ మద్రాసు వివిధస్త్రీ సంఘముల సభివారు బాలికల హక్కులను గూర్చి పట్టుదలతో పనిచేయు యన్నందులకు ఆభినందించుచు బాల్యనివాహ నిగోధనమునుగూర్చి స్త్రీలభిప్రాయములకే ముఖ్యముగ శాలోచించవలెనని క్రొత్తగా ఏర్పడిన నెలెట్టుకవిటీవారిని గోరుచున్నారు 2 ఈనెలెట్టు కవిటీయందు అధ్యమ ఖద్దరు స్త్రీసభ్యులనైనను శావిశేలు చేయవలెనని రాజప్రతినిధిగారిని గోరుచున్నారు.
3. బాల్యనివాహములు కావలసినయెడల స్త్రీలు అగివీరవలగుడరని ఎం. కె. ఆచార్యగారు పలికిన వాక్యములను ఖండించుచు ఇట్టిమామగణముండి స్త్రీలను రక్షించవలసినదని రాజప్రతినిధిగారిని గోరుచున్నారు.
4. కె. టి. భావ్యం అయ్యంగారి స్త్రీవారసత్వపుట్టుకు ? లవరచన అయ్యంగారిని యీసభవారింభించించుచున్నారు.
5. మీడి తీర్మానములను రాజప్రతినిధిగారికి పంపుటకు అధ్యక్షుల కధికార మొసగుచున్నారు.

(అ. ప్రె.)

కార్తిక సంభవము

శుభము

జన్మదుపూరున మై శాంతించినది

సుభాసుచంద్రబోసుగారి సంప్రదింపువల్ల సమాధానమేర్పడినది

జన్మదుపూరు, సెప్టెంబరు 12:— జన్మదుపూరులోని తామ్రాంపేసీ ఇనుప ఫ్యాక్టరీల డైరెక్టరులగు సమ్మెదాటల తొపున సుభాసుచంద్రబోసుగారికి జరిగిన సమావేశమువల్లను సంప్రదింపువల్లను సమాధానపరచుట ఏర్పడినది. ఈ క్రింది వర్తకులను కార్మికులకుగానూ ఆమోదించిరి.

1. సమ్మెచేసికొండిన గడువుకాలమునకు జీతములివ్వ బడవు. 2. తిరిగి పనిలో ప్రవేశించిన పనివాండ్లలో నెరైన కోరేయడం, ఒక నెలజీతము ముందు ఆ పని గా యివ్వబడును. పనిలో చేరిన యొక నెల జీతము పనివాండ్లలో జీతములను వారములజీతము అప్పుగా యివ్వబడును. ఈ అప్పును నూటికి రు 50 చొప్పున సహజీవనీ నెల నెండియు తీర్చుకొనుట యందు 20 నెలలలోగా ఋణము తీర్చుకొనవలయును. 3. పని వారి డ జీతములను సాలీ కా పెన్షియంతలకు మంజూరు చేయబడిన రీతిలకు నెల త్రవ్వ 7 లక్షలకు పెంచబడును. 4. త్రవ్వ మొత్తమును (బహుమానము) బోసులకు వినియోగించబడును.

4. జన్మదుపూరు నిడివి పెట్టి పోయినవారు తప్ప అందరూ పనిలోనికి తిరిగి చేర్చుకొనబడును. మూడు వారములలోగా పనిలో తిరిగి చేరదలంచినవారు చేరవలయును. కంపెనీవారు గ త జూలై 25-వ తేదీన ప్రవేశించిన వరకు ఆధారముగా ఇవ్వబడు పనిలో ప్రవేశించిన 8 వారములకే పని మానుకొనువారు తిరిగి చేర్చుకొనబడరు.

5. పనిలో తిరిగి చేరదలచు మూడు వారములలో జీతములు.

6. సిద్ధిపైన యద్యోగములకు కామసి, తమండి పని వాండ్లు మాత్రమే కొత్తపదవుల ననుమించి చేర్చుకొనబడుదురు. పనులలోనికి చేర్చుకొన గావించి యున్న వారు ఒక గంటగా నమోదు చేయబడియుండుదురు.

7. బాయిలరు పనివాండ్లను కేసులు తియూరు చేయు స్కాక్టర్ పనివాండ్లను యధా విధిగా నవురేండానికి చేర్చుకొనబడుదురు.

8. జూన్ నెల 1 తేదీకి వారములు పూర్తయి పనిలో నుండి తొలగింపబడిన వారందరూ తిరిగి పనిలో చేర్చుకొనబడుదురు. 9 పనుల విషయములకు కర్మాగారముల విషయములలోను చేయబడిన మార్పులు అనులు పరచబడవు.

10 ఉద్యోగములయందు భారీని ఏదైనను ఉన్నచో, వ్యవసాయావ కరణముల తయారు చేయు ఫ్యాక్టరీ పనివాండ్లకు నుండుగా ఆ యద్యోగము లిచ్చి అటుపిమ్మట యితరుల కిచ్చు విషయమై ఆలోచింపబడును.

11. ఇటీవల బర్తరపు చేయబడిన వారివిషయమై జనరలు మేనేజరుగారు తిరిగి విచారణ చేయుదురు.

12 ఇటీవల బాకీపడియున్న ఇంటి ఆర్డెసుల పని వాండ్లు రాబోవు అక్టోబరు నవంబరు డిసెంబరు నెలలలో సమాన వాయిదాగా చెల్లించవలయును.

13. పనివాండ్లు విచ్చించుకొనియున్న ఇతర కష్టసిద్ధులకును పనిలో సందర్భములయందు కంపెనీ అధికారులు విచారించి నివర్తితములు.

నేటి రాత్రి కార్మికుల మహాసభలో యీ వరకు లభించు నిశ్చయపడినవి.

సెప్టెంబరు 13:—పనివాండ్లందరూ పై వరకులకు సమాధానపడి సమ్మె చాలించిరి.

గురువారం 13 తేదీ ఉదయము పనివాండ్లందరూ చాలావరకు తిరిగి పనిలో చేరిరి. ముహూర్తికముండి పనిలోకి వచ్చిరి.

నైజాం రైల్వేసమ్మె

సికంద్రాబాదు, సెప్టెంబరు 13:—ఇంజనీరింగు కాపులోని పని వాండ్లందుమాడ రైల్వేసమ్మె వ్యాపించుచున్నది. (తెలుగు స్టేషన్లు) అప్పటికేనుల నాకరులుకూడా సమ్మెలో చేరుచున్నాడు. కొత్తపనివాండ్లకు తీసికొనివచ్చి రైల్వేఅధికారులు వసులు చేయించుచున్నాడు. పోలీసువద్దకు బాసుగాయిచున్నది.

రైల్వేలపై యీ ఇంజను సప్లయ సగానేయున్నది 70 మంది సాతపనివాండ్లను 28 మంది కొత్తపనివాండ్లకుమాత్రమే. లోకోమోటరులందు అర్థంబుపనులనుమాత్రమే మాదుచున్నాడు.

ఆంధ్ర.

మదరాసువార్త

నీలుసత్యాగ్రహ:—అను శ్రీమంత్రి స్వామిశాస్త్రిగారు దలియారుగా కన్ననూర జైలునుండి రేపుబిడుదలయగుదురు. (ఫీ. (పె.)

కుచేలోపాఖ్యానము హరికథాకాలక్షేపము:—

శ్రీ పాండురంగ భగవత్కథాప్రసంగపథవారి యాజమాన్యమున శ్రీ ఉ. వే. విజ్ఞాన శ్రీరంగం శంకర్ పాపాగ్యగారిచే హిందూ ధర్మలాఙ్కరణ హైస్కూలులో 16-9-28 తేదీ ఆదివారం సాయంకాలం 4 గంటలకు జరుగబడును.

ఒకసవరణ:—నిన్న ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రచురింపబడిన కార్మికోదమన పరిపాలనా నివేదిక అంశములు మాద్రాసు కార్మికోదమన కమిషనరు డి. బి. జె. వెంకటాచార్యగారు వ్రాసిన పీఠికలోని పని చర్యలకు గ్రహీత ప్రార్థితులు.

తిరుపతి గొడుగుల ఉత్సవము—15 వ తేదీ శనివారం సాయంకాలం 6 గంటలకు జరిగియున్న వరదాముత్ర ఉత్సవకు పీఠిక 14 నుండి తిరుపతికి బయలుదేరును. రాత్రి యంతయు నడుచుచు 16 వ తేదీ ఆదివారం యుదయం 10 గంటలకు తిరుగి మండపమువద్ద చేరును అప్పటినుండి మధ్యాహ్నము 1 గంట తరువాత ఎలిఫెంటు గేటు వంతెన దాటును.

తూర్పు కృష్ణా కాంగ్రెసు సంఘము

15 వ తేదీన బందరులో జరుగును

బెజనాద్, సెప్టెంబరు 13:—తూర్పు కృష్ణా కాంగ్రెసు సంఘసభ 15 వ తేదీన 8 గంటలకు బందరు పురమంజిరమున సమావేశమగును.

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాకపోకలు:—గౌ. సర్. శార్మక మార్గ రీవాంక్సుగారు ఉదకమండలమునకు, సర్. పి. పి. పాటోగారు వాల్తేరునకు, ఎల్. హెచ్. బెలిగు (పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు), ఇ. జె. వి. గ్రీన్వుడ్, ఎఫ్. పి. హామిల్టన్ (పోలీసు యిన్స్పెక్టరు జనరలు) గార్లు ఉదక మండలమునకు, హెచ్. జె. రైల్వేపోలీసు మాజర్స్ (ఎం. ఎం. ఎం. రైల్వే ఫీస్ మెడికలు ఆఫీసరు) గారు నేటి యుదయం మాద్రాసు వచ్చిరి.

శ్రీగాంధీ ఆదిమాంధ్ర రాత్రిసభాకళాల

వైపాకళాల స్టాటర హామగోడు, రాయపురమునందు నుండి 1928 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు మాసము 15వ తేదీ ఆదివారము తిరుపతి గొడుగుల పుత్తననుటచే నాటి ఉదయము 8 గంటలకు యండ్లూరి అంకయ్యగారి భజనమంజిరము నుండి పాతకాల విద్యార్థులను భజనసంఘమువారు చేరి ఒక గొప్ప భజనగోష్ఠి బయలుదేరుచున్నది గాన గాంధీగారియశయానుసారముగ అప్పటికే తాదావమును పాటింపక బాలిభేద మెంచక వైకృత్యమునందు అందరు పాల్గొని వలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

వైపాకళాలకు భనసహాయముచేయుచుండేది వాతలకు ప్రత్యేకాహ్వానములు వంతులకు మనువడకుండుటచే యాద్యోగముగా యెంచి పై బృందమున పాల్గొని బాలరణ ఆశీర్వాదింతురని కోరుచున్నాడు.

బి. శ్రీనివాసయ్య, ఉపాధ్యక్షుడు.

BEST FOUNTAIN PENS & WATCHES.
LACK Bird Rs. 3-4-0; Hardwear Lizard 2-5-0; Cameron Waverly 4-8-0; Waterman's 7-0-0; Mottled 7-8-0; Swiss Pocket Watches Roscope 3-8-0; Railway Regulaor 4-4-0; Wrist watches Rolled Gold 6-8-0; Best Lever watches 5-8-0; Alaram Timepieces 6-8-0; Paris Photo Fancy Cards Re. 1-8-0 per doz; American Flash Lights 6 1/2" x 1 1/2" Rs. 5-8-0; Camp Cots Telescope Mark Cedar Wood 12-8-0; Camp Cot Mosquito Net 6-8-0. V. P. P. charges Extra. LAKSHMI TRADING Co., P. B. No. 192, Madras.

చెన్న పురిపాలన ప్రదర్శనము

శ్రీ శ్రీ రామమూర్తిగారు బహిరంగపరచుట

చెన్న పురిపాలన (విద్యార్థుల) వస్తు ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవము నిన్నటి సాయంకాలము 5 గంటలకు మదరాసు కలెక్టరు శ్రీ శ్రీ వెంకట రామమూర్తిగారిచే గావింపబడినది. 12 మొదలు 18 వలెరముల వయస్సుగల బాలరీకు శ్రీ ప్రదర్శనములో వివిధములగు చేతిపనులు, చిత్రలేఖనములు ప్రదర్శించిరి. నీటిరంగుల విక్రములు, భూగోళచిత్రములు, గణితచిత్రములు, ఫోటో గ్రాఫులు, చెక్కడపు పనులు, కొయ్యతో చేసిన పనిముట్లు పలువిధములయిన మట్టిబొమ్మలు, వాణిమల రకములు, వృక్షజాతులు, గవ్వలు, బాలభటుల పరికరముల నేకములు మొత్తము 500 వస్తువులు ప్రదర్శింపబడినవి. ఇవిగాక అటలంగున, ఉపవాహులు లాపంగులయందును, వ్యాపరచయందును, గానయందును : కుటుంబజీవితమునందును ముఖ్యముగా బహుమతు లొస బడిన. చిత్రలేఖనమునందున్న విద్యార్థులచేతనే యిట్టి ప్రదర్శనము నిర్వహించబడుట కిదియే ప్రథమ ప్రయత్నమౌను. ప్రదర్శించిన వస్తువులందు నేకములు విశేషనైపుణ్యమును లోకానుభవమును విశేషము చేయుటవల్లను ప్రదర్శన నిర్వాహకు లెంకయు ప్రశంసార్హులు.

శ్రీ శ్రీ వెంకట రామమూర్తిగారు ప్రారంభోత్సవమును గావించుచు తాము పాతకాలలలో విద్యనభ్యసించు దినములందు వ్రాయుట వస్తువులు ఆగొచ్చించుటయును బుద్ధి సంబంధించిన విషయములనే గట్టి వియుంటిమిగాని శరీరావయవములవ్వారా నేర్చుకొనిన యంశములు బహుస్వల్పమునియు తమ పాత్యపుస్తకములతప్ప యితరప్రసక్తి తమకులేవంటివి కాని ప్రస్తుత ప్రదర్శనమును జూచినచో బాలరణ పాతకాలలందు బోధించు విషయములనేగాక తదంతర విషయముల నేకముగ నేర్చుచున్నారని స్పష్టము గాగలదనియు తమ కాలపు బాలరణ రాబిడ్డకా క్రాసో నివసించిన ద్వీపకల్పముపై విడచిపెట్టిన నివృహాయులై దిక్కుమాలినవారైయుండేదివారయి కాని నేటి బాలరణ తమ బుద్ధి విశేషములవలన అచ్చటనుమాడ అభివృద్ధి గాంచగలరనియు ప్రతి సంవత్సర విటులే ప్రదర్శనములు జరుగుచుండవలెనని యాశించును నిర్వాహకులను ప్రశంసించిరి.

లాహోరు పన్నుల నిరాకరణోద్యమము

లాహోరు, సెప్టెంబరు 13:—భగవాన్పూరం నందలి వస్తుల నిరాకరణోద్యమ ప్రచారకులు నేటిరాత్రి సమావేశమయి, ప్రస్తుతము పన్నులు నిరాకరించి, ముందు జరుపవలసిన కార్యక్రమము కాంగ్రెసు కిలాభుకువారికి విడచిపెట్టిన శిక్ష యించిరి. (ఆంధ్ర.)

కేసరి 'లోధ'
ముతుస్రావదోషములను
పోగొట్టి స్థిలకు చక్కని
అరోగ్యము నిచ్చును
రు. 3.
కేసరి కుటీరం
మదరాసు
అన్ని మందుల పావులలో
దొరకును

లక్ష్మీ తీర్థానములు

మహాలానా యాకుబ్ హుస్సేనుగారి అభిప్రాయము
భారత కాపనసభయొక్క మహమ్మదీయపథ్యాలచే గా
వింపబడిన ప్రకటన గూర్చి మహాలానా యాకుబ్ హుస్సేనుగారు
శ్రీ ప్రెస్సు ప్రతినధిపతికి పంపింపింపిన పత్రమున నుడివరి.

సైహూనిష్టగూర్చియు, సర్వవత్తు మహాసభా తీ
ర్థానముగూర్చియు మహమ్మదీయ ప్రతికలతో గల వాదప్ర
తిపాదములను సేవ శ్రద్ధతో పరిశీలించితిని. మహాలానా యాకు
బ్ హుస్సేనుగారి అభిప్రాయము (వాసిన లేఖను "ఖిలాఫత్")
"హందార్డ్" ప్రతికలలో ప్రకటించిన వ్యాసములను గూడ
సేవ చదివితిని. ఇట్టి స్వల్పవిషయముగూర్చి యంత తీవ్రసర్వ
యేబుట్టిందో నాకు తెలియకన్నది. బాయింటు నియోజకవ
ర్గముల పద్ధతియను ముఖ్యము మైసూరిటీలకు ప్రత్యేకస్థానము
ల పద్ధతియను మహమ్మదీయ బాతీయవాదులచే నంగీరింప
బడుటకు గాను ఖిలాఫత్తు వారులు మహాలానా
యాకుబ్ హుస్సేను దాతీల నాయకత్వమున
చాలకృషి సలిపియుండిరి. ఈ కిలాఫత్తుకమిటీయొక్క ప్రచా
రములననే హిందూ మహమ్మదీయపథ్య వాదాపుగా
పరిష్కరింపబడుటకు సాధ్యపడియుండెను. ఇందువలననే సర్వ
వత్తు మహాసభకు సైహూనిష్టాని నియమించి భారతరాజ్యాంగ
విధానమును తయారుగావించుటకు ధైర్యముగలిగెను. మనప్రస్తు
త రాజకీయ సంధిగావసరమే నిట్టి రాజ్యాంగ విధానము రద్దు
గావించబడియున్న మందికార్యమంతయు వ్యర్థమనవలె అతి
గొప్పయినద్యమేయగును. బాయింటు నియోజకవర్గవర్గతీ కెన్న
దును అంగీకరించియుండిన ప్రతిఫలనాపరముల యెప్పుడు
యీవాద ప్రతిపాదమును చేయుతగా దీసికొని, కాపనసభలో
హిందూమహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్య సమన్వయతను మరలసేవ
కెట్లుకు కిలాఫత్తువాదులతోను ఉత్తరాలతోను చేయుగల్గు
చున్నార. ఇంతకు, కిలాఫత్తువాదులకు సర్వవత్తు మహాసభ
కును గలభేదము చాలస్వల్పము. పంజాబుమహమ్మదీయులు జన
సంఖ్యయందును, వోట్ల జనసంఖ్యయందును అధికముగానున్న
ను, తమలోగల కొన్ని ప్రత్యేకాటంకములవలన కాపనసభలో
అధిక ప్రాతినిధ్యము పొందబాలమని భయపడుటయే యీ
భేదమునకంతకు కారణమయ్యున్నది. ఈ యాటంకములు
తొలగింపబడుట ఆసాధ్యముకాదని నాయభిప్రాయము. ఇందు
కు దృష్టాంతముగా, మహమ్మదీయ వోట్లలో సగముసంఖ్య
యగు మహమ్మదీయ శ్రీలకు పర్యావర్తతీ అటంకముగానున్నదని
వాదించబడుచున్నది. కాని, యీ కారణమువలననే, మహమ్మదీయ
శ్రీలు హిందూ, సిక్కు శ్రీలతో సమానముగా తమరాష్ట్ర
పరిపాలనలో బాధ్యతవహించుటకు ప్రోత్సహింప బడుటకు
గాను పంజాబు మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక స్థానముండక
పోవుటయే మేలని సేవ వాదించెదను. అధికసంఖ్యకు ప్రత్యేక
స్థానములు మరణీతముగా నుచుబడినవో సంఘబలిమి నుప
యోగించుటకును, సాంఘిక విభేదములను వ్యయముగా భేదప
రించుకొనుటకును, పోతామామండలేదను, కిలాఫత్తువాదులు
పదియేడ్లవరకు ప్రత్యేక స్థానములనుండవలెననిగోరిరి. కాని, పది
యేడ్లలోపున మహమ్మదీయులు కాపనసభలో అధికప్రాతి
నిధ్యము పొందబాలకుండువో, అప్పటి నుండియే ప్రత్యేక
స్థానములుంచబడవచ్చునని సర్వవత్తు మహాసభ
తీర్మానించినది. ఈ తీర్మానమే యెక్కువ
లాభకరముగా నాకుతోచుచున్నది. ఎందుకనగా, కాపనసభలో
అధికప్రాతినిధ్యము పొందించుటకు గావించబడు ప్రయత్న
ములే తమ సంఘములో ఆత్మగౌరవాసమును బుట్టించగలవు. ఇట్టి
యాత్మగౌరవాసమేర్చుచువో పదియేడ్ల తరువాత ప్రత్యేక స్థా
నముల యనవరమగుండ తొలగిపోవును. కాని యిప్పటినుండి
పదియేడ్ల వరకును ప్రత్యేక స్థానములు యంచబడువో మహ
మ్మదీయులు స్వప్రయత్నములను పడిచి తమ స్థానము తెల్లకా
లమునకును మరణీతముగా నుండునని భావించుట తటస్థమున.

ప్రత్యేక స్థానము తెల్లకాలమునకు నుండవలెననిగోరిగూడ
అప్పుడేర్పడక రివ్వదు.
కాబట్టి మహాలానా యాకుబ్ హుస్సేనుగారి జనాయిత్యతో ఉత్త
మాకును సేవ విన్నవించుచుదేవునగా యింకపరకును తామున
రించుచున్న సాంప్రదాయములను విడిచిపెట్టక స్వరాజ్యవం
శాదనమునకు తమ పోరాటమును నిలుపజెట్టెదరుగాక.

నెహ్రూనివేదిక-మహమ్మదీయులు

శ్రీహిందూనిష్టగూర్చి ప్రకటన
నెహ్రూ, సెప్టెం 12:—పాజలు ఇజ్రహిం రహింతుల్లా
గారు ఎం. ఎల్. ఎ (హిందూయి) శ్రీ ప్రెస్సు ప్రతినధిప
తియిట్లు చెప్పిరి:—

"నైమిషకమిషను ఇండియాలోని వివిధ రాజకీయ పక్ష
ములకు వికమన్యము చేకూర్చినట్లే గానూనంపు నీవేదిక నిధ
ధ మహమ్మదీయ పక్షముల నొక్కటిగ చేర్చెను. కేంద్రకాపన
సభలోని మహమ్మదీయపథ్యము గావించిన ప్రకటన హిందూ
సోదరులకు నిజముతొలపగలదు. వారికి అధి శక్తవ్యక్తులు కా
నలసినవో వారిపద్ధతులను పూర్తిగ మర్చివేసెదరు యనవరము
ని గుర్తించునను భారత కాపనసభలో అధికారేతర మహమ్మ
దీయ పథ్యముల తీర మంది గలము అందు రి గావించేటెటు
వధ్యముల తీర నిష్కలపథ్యము. ఇందు 27 గురు ప్రకటనయందు
సంతకములుజేసిరి. ఇంక ముగ్గురు త్వరలో జేయనున్నాను. రా
ష్ట్రపతిగారి ఎన్నిక పథ్యముగూర్చి విచారితము. వదిరా
జులలో ఎన్నికపథ్యము ముగ్గురు తీర్మానములు యిరువు
రువచ్చుడే సంతకము జేసిరి. వాటి ఆబ్జుల్లగానిముగారికి
తంతి పంపితిమి. వారు త్వరలో సంతకముజేయదురు. బొం
బాయిగోని యిద్దరిలో ఒకరు సంతకముజేసిరి. చెడవారు జి
న్నాగారు. వారు ఇండియాలోలేరు. సైహూనిష్టానిక సంగీక
రించినట్లు వారింకను వారసంతకుండుట గమనింపరగ్గ విషయ
ము. వంగరాష్ట్రమునంలి అగ్గురు సంతకములు జేసిరి. సింధు
లోని ముగ్గురు సంతకములుజేసిరి. పంజాబునందలి ఏడ్వరిలో
అగ్గురు సంతకములుజేసిరి. వీడవారు కెన్నాలోనుండినవో సంత
కము జేసియుండుదురు వీరూలోని మగ్గురిలో యిరువురు
సంతకముజేసిరి. మూడవవారు జేయనున్నాను. మధ్యరాష్ట్ర
ములోని ఒక్కరు అస్సాములోని ఒక్కరు సంతకములు జేసిరి.
సంయుక్తరాష్ట్రములలో గల అగ్గురిలో యిరువురు సంతకము
జేసిరి. వేరొకరు చేయచున్నాను. సంయుక్తరాష్ట్రములు తప్ప
తక్కిన రాష్ట్రముల మహమ్మదీయ పథ్యములందు ఏకగ్రీవముగా
నున్నాను. ఆరాష్ట్రమునందు అగ్గురిలో సంతకముచేయుచి ప
థ్యములు ముగ్గురు ఉపభృ ఇమాము; కి దావాయి
షే. రావ్వి ని గార్లు స్వరాజ్యవత్తు మునారు. వారు
వేరొక ప్రకటనగావించవచ్చును. ప్రభుత్వవర్యోజక
పథ్యము ముగ్గురు సంతకముచేసిరి. కాంగ్రెసు పక్షమునందలి
నల్లరు మహమ్మదీయ పథ్యముగూడ ప్రకటనయందు సంతక
ముజేసిరి. ఇది చాల ముఖ్యమును విషయము మహమ్మదీయ
తంత ఆసంతృప్తి వేండుటయ్యుతో తెలియగలదు. హిందువులకు
సంధిమాచవలగ దీర్చి పథలో గావించిన నూవనల కిది కేలము
వికపథముని సేవ చెబుచున్నాను.

కావున భారతదేశ ఆదర్శము చేకూరుటకు యీ ప్రకట
నయే అభ్యంతరమగువో అదోషము హిందువులదేయగును.
వివిధ మహమ్మదీయ సంఘల ప్రతినిధుల మహాసభ దీర్చి
ననంబుమహాసభను జరుపుటకు నిశ్చయంపబడెను. ఆగాఖాను
గారు అగ్గతరహింపగోరెదము. మహమ్మదీయ ప్రతినిధు
లందరు విచ్చేసిరి. అన్ని రాష్ట్రములవారు ఒకే అభిప్రాయము
చెల్పుచు యిట్టి ప్రకటన వేరొకటిగావించవలెనని కోరు
చున్నాను.

ఈ ప్రకటనయందు ప్లేటుకొన్ని పథ్యములో గి గరు
మహమ్మదీయులు అప్పుడే సంతకము జేసిరి. ఇంక
కొందరు సంతకము జేయనున్నారు.

చగ్గగారికి జబబు
మార్క్వి మహమ్మదీ యాకుబుగారు యిట్లుచెప్పిరి:—
సైహూనిష్టానివేదికను గూర్చి సేవ గావించిన ప్రక
టనపై చగ్గగారు సువిచింతయకు సంతసించుచున్నాను. లక్ష్మీ
సభలో ముస్లిములీనా చేయిము పొల్లొల లేదనుట నావాద
మునే బలపరచును. ముస్లిము లీనవారు సైహూనిష్టానివేదికను
లక్ష్మీసభ నిర్ణయములను అంగీకరించరని అనుకొనుటకు వీల
నట్లు చగ్గగా రిజిమరకు చెలిపి ముండిరి. ఇప్పుడు డిట్టి
అభిప్రాయము తొలగిపోయినది. చగ్గగారు మహమ్మదీవాదా
నవారాజీగాడ సర ఆలిఖానుగూర్చి స్వాకింత్యాభిప్రాయ
ములను సేవ గొరెంచెదను. వారిని పత్తెత్తునూటానుట నామత
ముగాదు. చగ్గగారు సేవ ఒక్క చంఘము ఒక్కపక్షమునకు
చెంపినవారమే. ఇప్పటికయిన చీలికచాలను. ఇంక నెక్కడు
చీలికలు కలుగరాదని నాకోర్కె. చగ్గగారి అభిప్రాయమే
జిన్నగారి అభిప్రాయమని పొరబడకుండుటకై జిన్నగారిని
గూడ అడుగడలచిరి.

(ఆ.ప్రె)

నెలకు ముప్పైరూపాయలుజీతం

నెలకు ముప్పైరూపాయల జీతమునైన ప్రతిగ్రామము
నను యేజాట్లు కావలెను. దళఖాస్తామూలము తమ కార్యాలిసీ
శేవనులు వివరముగా తెలుపుచు ఒక అజాబిత్ జతపర్చి మేనే
జరు మదులముట ఆఫీసు, కెద్రాపురం, తూర్పుగోవాకెజిల్లా
గారికి దళఖాస్తాను పంపుకోవలెను.

నోటీసు
పార్వతిపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో
O. S. 173/24 E. P. 187/28
2 వాది:—మార్కల్ల బానికలాయకాష్ట్ర
ప్రతివాదులు:—కాగా నేనిస్కాదుడు వగైరాలా
పార్వతిపురం నుండి యిలాకా మొకంపేటగ్రామం
లో యామ్మటువ:టిన్చి 1-81 ప్రతివాదులు తాలూకా సుమాన
20 యరరతుల రిగి శెంట్లు విస్తీర్ణంగల జలాయలి భూము
లన్ను, చదవి గ్రామంలో పుడుకున్న తూలి పలి రిగజము
లన్ను, పులి డలి 40 గజములన్ను విస్తీర్ణంగల శెంరటియిల్లు
న్ను; విద్యైలుల్లున్ను; అందుల కిజ్జవలాలాను పయికోర్టువారి
వల్ల 24-9-28 తేదీని శేలం శేంబంబునునని ప్రసారంచేయడ
చేయనది
జి. సుందరంపంతులు,
11-9-28 ప్రిడర్.

నోటీసు
పార్వతిపురం డి॥ ము॥ కోర్టు వైలు
O. S. 430/23, A. S. 239/24, E. C. 363/28
ప్రానిఫరు వాదులు:—1 కిల్లాది శివయ్య, 2
బుక్క రామివాయడు.
ప్రతివాదులు:—వొగ్గ శివగూర్తాయడు వగైరాలా.
ఆపీలు వదులుల్ల ప్రాన్స్పుకు వాదులు పొందిన యీ
నెంబరు డిక్రీ మొత్తం రు 8050-0-0 అన్ను ఖచ్చలు దరి
మిలా కిట్టి నగైరాకు రాబట్టుకొనటన 9 తేదీ 18 ప్రతివా
దుల తాలూకా పార్వతిపురం తాలూకా సరిశిపురం గ్రామంలో
పున్నటువ:టిన్చి అప్పలవాయడు చెరువునకు యెన్నటు
వంటిన్ని మెట్టు యా: 66 శెంట్లు వల్లం య 6-0 లు విస్తీర్ణం
గిగినటు వ టిన్చి శెం 10 రు శంపరపాలం జరాయిశీ యిస్తు
వా మెంట్టు వల్లంభూములు తే 1-10-28 దిని ము॥ పార్వతి
పురం డి॥ మన్నుబు కోర్టు వారివల్ల శేలంశేయబనునని అంగ
రికి యిందుమాలముగా తెలియ పరచడ మయినది.
కె. అప్పలనరసయ్య,
11-9-28, వాదితరపు ప్రిడర్

శూలనొప్పి త్వరలో కుదురును
చనిపిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవారుగూడ నిరంతరము
భోజనానంతరము లేక నీళ్లను త్రాగినపిమ్మట కఠినమైన
నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైనది
దీని వైననే, గడచిన అనేకసంవత్సరములనుండి ప్రపంచ
మంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. శూలనొప్పి, అను
సారము, ఉదరమునందు గలుగు తిమ్మిరివాయవ మొదలగునవి
త్వరలో నయమగుచున్నవి.
అకస్మాత్తుగా గలుగునట్టి వ్యాధులకు చేంబర్లెస్సు కూడా
నొప్పి అతిసారవారిణిని సెప్పుదును దగ్గర చేకావలిగా నుండు
కొనవలెను. ఏలననగా శూలనొప్పి, తిమ్మిరివాయవ, కలరా,
అతిసారము మొదలగునవి తఱచుగా ఉన్నట్టుండి అధికముగ
చున్నది.
8919
చేంబర్లెస్సు శూలనొప్పినివారిణి
CHAMBERLAIN MEDICINE Co.
Des Moines, Iowa U. S. A.
8919 ఇందులో మత్తువార్ధములు చేరుటలేదు.
CHAMBERLAIN'S
శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రభుమనవారిణి

విదేశవార్తలు

బరకహం ప్రభువు

(బీమునర్వసు)

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—బరకహం ప్రభువు ఇండియాకు బయలుదేరుతుంటే విశ్రాంతి కారణమువారు విందొనర్చిరి. తత్సందర్భమున ఆతడు ఇట్లు భారతదేశమును గూర్చి చెబుచున్నాడు.

నైమక కమిషను

సందర్భమున గొప్ప సాహసకార్యమును బూనకొంటిమి. మాకష్టములను అతిశయైక్తిగ జెప్పనక్కరలేదు. ఏలన, రాయలకమిషను సవకార్యమును సాధించగలగా ఇండియాలో వ్యాపించుచున్న క్రైస్తవము అంతరించును కులకత్తులు, జాతివైరములు సమసిపోవును. ఆది మలకన అయినదిగాడు. సాధ్యముని గూడ జెప్పరా. గ్రేటు బ్రిటను పేష ప్రతిష్ఠలను నిలుపుటకు తోడ్పడెదము. ఇండియాలో అంతరాత్మకమైన ప్రవర్తించుచున్న ఇండియా ప్రభుత్వమున నెలకొల్పి సాగించుచున్నందులకు గ్రేటు బ్రిటనును చేయుచు నొనగెదము. ఇండియా ప్రభుత్వమున ఏమి లభియును లేనట్లును, మనస్సాక్షికి విరోధముగ బోవు వారు మాత్రము కారు.

సీమా, వాయువాతల విషయమై లాభములపొందగలిగి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి దరియైన ఇండియా అంశము లేఖాదరించినను ప్రజేశబెట్టుటచే దాని ప్రాముఖ్యమును కనగొనరన్నమాట. ప్రస్తుతము ఇండియాలో బ్రాడ్ వాస్టిగు లేదన్నమాట. కాని ఏనివిషయమైనది డిట్టకనము గడించగలదు. ఈసాధనము ఎవరిచేతిలో నుండవలెనని ఆలోచించవలెను. బ్రిటిషు ఆశయములకు ప్రతిఘటించగ నుకయోగించిన దాని ఫలితము లభారముగా. అవకాశమును బాగ్రతగ బట్టుకొని జారడవకుండ బ్రిటిషు నిర్వహణమును మాత్రమే నమ్మునాటల హాంపిడి.

నైమక కమిషను లేఖ

జెయిలీ తెలిగ్రాపు పత్రిక

(చీమనర్వసు)

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—నైమక కమిటీ సేర్వీసు చేయవలెనని నైమక గ్రామ ప్రాసిన లేఖలూర్చి జెయిలీ తెలిగ్రాపు పత్రిక ఇట్లు వ్యాఖ్యయొనర్చుచున్నది. తమ దౌర్జన్యమును ప్రకటించుటకంటే బహుళసంఖ్యాకులతో మోతీరాలం నైమక గ్రామమున అతని అవచరణకు నైమక కమిటీ కనకూలముగ బిలువేసిన బాగుంజెడిది. నైమక గ్రామ అసెంబ్లీలో జేసిన అవలు తీర్మానమును అంగీకరించిన ఈ ఎత్తుల కవచముం జెడిదిగాదు. కాని వ్యక్తులను ఆహ్వానించిన, వారేమి చేయవలెను? ఇండియా కమిటీలకు వికలమై కాస్త్రసన్నాతమున వరపతితీయి. అందుచే నెట్లూర కమిటీకిరాలా మరేసంఖ్యమైన నియమించవచ్చును. పర్ బాక్ నైమక గ్రామమున నైన జేయవచ్చును. నైమక కమిటీలె యుంజెయిలెనని ఆకర్షలేదు. నైమక కమిటీ నెట్లు పూర్తిజేసెదరా? నిష్పాణా అయిపోయిన్నారా. కాని నైమక కమిటీ పూర్తి అగుట స. దియములేదు. కాని బహిష్కరణ హద్దుల ప్రతిఘటించురా యని ఒక ప్రశ్న. సదుచును బర వ్యక్తరూ యొద్దవుముకూలుట కిధ్యము. రాయలకమిషను డెలల సరిల ఇండియాకు బోలెడు ప్రతి వారి నెదుర్కొనును.

స్ట్రీలను పదుపువ్వు త్రికి దింపుట

(బీమునర్వసు)

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—ఇండియాలో ప్రబలమున్న సాంఘికగుర వారములకు వాటిని నివారణజేయుట కెత్తుకొన్న చూపులను చెబుచున్నాడు. శుశ్రేణుడైనాగ జాతికుగా రొక ప్రాటను మును గానించెరి. ఇండియాలోగూడ స్ట్రీలను పదుపువ్వు త్రికి దింపుట జరుగుచున్న వ్యాపారమును విచారించవలెననిరి. ఆరు చువర్చిరకలనండ్లి ఇండియాలో వ్యక్తిగతమును మాన్యుటకు జేసిన ప్రయత్నిములను ఎవరించెరి. కాని సంస్కృతాంశ ర్థ లే రనిచేసినను దేశములందు వ్యక్తిచారము సాగుచున్నట్లున్నది.

ఇదివరకు మావద్ద బేరము చేసిన

వరసమున తృప్తికొనుట మాత్రమే గాక, పడేపడే ఆర్థికమును కంపులయే మానముగము నకు ప్రజల నిద్రొనము. మేలైన అసలు పుష్కరాగము నగలు కావలసినవారందును ఈదిగవి విలాసమునకు దయచేయ గోరెనను లేక ఉత్తరము వ్రాసిన పంతుడుకు.

పరిశ్రమశాల:—

జలగం ను బ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందుకో,

96. వరదాముత్తియప్పక వీధి, మద్రాసు; ఖోరూం:—చైనాబజారులోడ్డు (పూలఅంగడికి ఎదుట) మద్రాసు

నెలకు రు 100/- సంపాదించు టెట్టు?

లక్ష్మీ ప్రేడింగు కంపెనీవారి నరకులుకు తాలూకా ఏజెన్సీ తీసుకొనుదు.

ఉత్తరనర్కారులలోను నెల్లూరు జిల్లాలోను ప్రతి తాలూకాకును ఏజెంట్లు కావలెను.

మంచి కమిషన్ ఇవ్వబడును.

వివరములకు:

లక్ష్మీ ప్రేడింగుకంపెనీ,

నెడవోలు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

స్వయిను శిక్షాస్మృతి

భార్య భర్తయెడల అంశ్యపనీయముగ ప్రవర్తించినవరి అనగా వ్యభిచరించెనని భర్త జంపెననువాదమును స్వయిను కాపనము అంగీకరించవు కరాణాస్మృతి వీరలలో వలకరించి సరసమాడుట కేరకుగ విధి వి.

స్త్రీప్రపంచము తల్లికి గండము గల్గునని తోచిన పిల్ల పట్టకుండ శస్త్రచికిత్సచే పిల్లను చంపివేయవచ్చునట. గర్భవతిగ నన్ను స్త్రీకి జీవనము ముగ్గురు పిల్లలన్న శాలవసారి కడు పులూనున్న పిల్లను చంపివేయవచ్చునట.

ప్రజ్ఞాపిల్లలను తరిండుడలకు పోషించ దారుధ్యము లేదని తోచినపుడు పిల్లలను కడుపులో నుండగనే చంపవచ్చు ననియు జకుస్థానియా ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తగా క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోర్టును తయారు జేయచున్నారు.

యవరాజు అలగ్నాద్రీయాలో పాదురాజును కడిసి కొని ఆరినతో ఫలహారముజేసెను. వీధిప పాదురాజు యవరాజు విడిచికిని వారిన సంపిరించెను.

బట్లకు కమిటీచివారణ

మరల ఎక్స్ పోజు 15 లేదని జడగును. వ్యవహారముంతయు క్లిష్టగతిని జరుగుచున్నది. 50 జస్టిస్ క్లాంటుగారు తన ధర్మమును పూర్తిగ నిర్వహించుటకు సంస్థానాధిపతుల కరపూరక తీర్పుల నెన్నిటివో తరికిలించుచున్నారు.

జకొస్థానియా ప్రభుత్వమువారు నివారణకాని కోగము లచే బాధపడుచున్న భార్యాభర్త లొకరినొకరు విడిచిబెట్టుటకు తరు నొసగి.

కనడా గోధుమలంబు నిడుడు 550482 వల బుమెల్లు 200000 ఇంతకంట ఎన్నడును వండలేదు.

నోటీసు

శ్రీ పార్థసారధిస్వామి దేవస్థానము తిరువల్లి క్కేణి బోర్డులో రెండు మెంబర్ల ఎన్నికలు

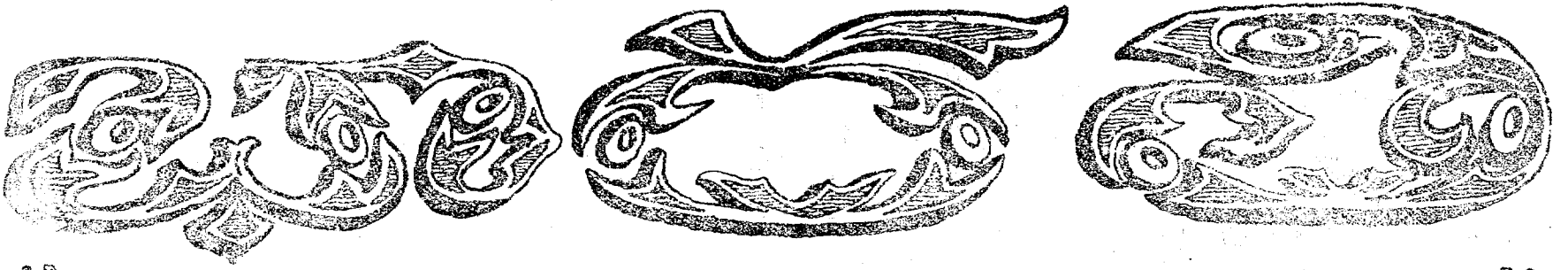
శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

తిరువల్లి క్కేణి బోర్డులో గోడ్డులొనన్న కార్వారేమకా మాడల్ పాతకాలయందు 30-9-28 లేజి ఆదినారం ఉదయం 7 ఘంటలనుండి వధ్యార్పణం 12 ఘంటల వరకున్న వరల నుభ్యాన్నం 1 ఘంటలనుండి నాడుంక్రము 7 ఘంటలవరకున్న ఎన్నికలు బాతెట్టు మూలమున జరుగునని యందు మూలముగా తెలియజేయడ మైనది

ఈదిగున తెలుపబడినవారలు ఆఖరు బాపితాయందు గల అభ్యర్థులు.

నెంబరు పేరు.

- 1 ని. భావ్యం అయ్యంగార్ అవర్ గత్
  - 2 చంద్రగిరి. కేశవరావు నాయుడుగారు
  - 3 ఎం. ఎస్. రంగనామి అయ్యంగార్ అవర్
  - 4 కె. జగన్నాథం శ్రేష్ఠిగారు
  - 5 సి. కనకరాజ మొదలియార్ అవర్ గత్
- మద్రాసు } సి. ఆదికేశవులనాయుడు.
14-9-28. } సత్రిటరి, బోర్డులకు సంపర్క విషయం.

క్రొత్త సంచిక వెలువడినది.

చందాదారులు కందు.

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమా సాది ని ప్రచురింపబడును

ప్రతిసంచికయందును మూడునాలుగు రంగుల చిత్రములు, ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

విడిపత్రికల సుచితముగఁ బంపుటకు పీలుకేడు.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

భాద్రపద మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

భానకవిత్వము—వేలూరి శివరామశాస్త్రి గారు; ఏల?—
“విద్యార్థి”; సందిమల్లయ్య-ఘంటసంగయ్య-వ్రజోధచంద్రోదయము—
తేకుమల్ల అచ్యుతరావు గారు; ఋతుసంహారము—మోచర్ల రామ
కృష్ణయ్య గారు; లేంకణాదిత్యుని కుమారసంభవము—సి. సర్వోత్త
మాచారి గారు; కుచేల—సి. కామేశ్వరరావు గారు; సంపాదన
ము—పురిపండ్ల అప్పలస్వామి గారు; కచ్చితమైన జబాబు—శ్రీపాద
సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు; హృదయార్పణము—తన్నీరు కృష్ణమూర్తి
గారు; దేశభక్తి—చింతా నీలీతులు గారు; డాక్టర్ సన్ యెట్ సేను
గారి జాతీయపునర్నిర్మాణ విధానము—ప్రతివాది భయంకరం రంగా
చార్యులు గారు; కవిప్రజోధము—మంగిపూడి వేంకటేశ్వర గారు;
వెంట్లూరుశాసనము—వంగోలు వెంకటరంగయ్య గారు; కళింగదేశ
ములోని శాసనములు—తేదీలు—గొ. రామదాసు గారు; కుమా
రుడు—పురాణం సూర్యనారాయణ తీర్థులు గారు; అర్ధనారీశ్వ
రుడు—లింగం వీరభద్రయ్యచౌదరి గారు; ప్రేమ—వజ్రుల వేంకట

శ్వరకవి గారు; నా నెల్లూరుమండల యాత్ర—మల్లంపల్లి సోమశేఖర
శర్మ గారు; బాఫ్ విహారములు—వాటియందలి చిత్రపులు—తలిశెట్టి
రామారావు గారు; హెచ్చరిక—తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరి
గారు; కలగూరగంప—విశ్వేశ్వరభూపతి-విన్నకోట పెద్దన; శ్రీ ముఖదేవు
గారు; క్రొత్త గుప్తరాజు; డాక్టరు సుధీంద్రబోసుగారు; మట్టుననుండి పై మెట్టు
నకు; దేశభాషలు-విశ్వవిద్యాలయము; డెన్మార్కునందు కో ఆపరేటివు ఉద్యమము;
శిక్ష-జీవనసమస్య; భారతసారీముఖాలు - శాసనములందు వారికి గల స్థానము; జీవిత
దశావస్థలు; బకోడా సంస్థానము-అనువత్సర విద్యాభివృద్ధి; యువకుల కొకసంవే
ళము; కి. శే. జేపి ఎల్లెస్ పెర్రీ; వ్యాయామము; ప్రళయభారతీయ నైమనికుడు;
మిస్ మేయోగారి దేశపు వివాహనీతి; గోవా వీరగల్లు; మిస్ యం. గవ్ గారు; మిస్
కె. హిట్ మి. బార్డోలీవిజయము—పెమ్మరాజు లక్ష్మీవతి గారు; ఆంధ్ర
నాటకరంగము—గ. సు. కొంపెల్ల జనార్దనరావు గారు; పునర్విమ
ర్శనము: అహదనకరశాసనము—జేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు;
ఆంధ్రభాషదయము; భారతీయ మహిళామండలి; విమర్శనలు
సాభిప్రాయవిశేషములు.

చిత్రములు

త్రివర్ణచిత్రములు:—శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు; ఆరాధనము; మాలకోస్ రాగము.

ఏకవర్ణచిత్రములు:—గాంధీవిజయము; “హరిలో రంగాహరి”; గౌతమీపుత్రయజ్ఞ శ్రీశాతకర్ణి ౨ (యావనదశ, వృద్ధదశ);
నెల్లూరుమండల చిత్రములు ౫; శీఘ్రావృత్తి; బ్రహ్మకు కొన్నిసూచనలు; శ్రీ ముకుళదేవుగారి చిత్రములు ౨; వేలం వెట్టి; సంభాషణ
యం దధికాభిలాష; ఏనుక్రీస్తు; ఆకస్మిక ఛాయాచిత్రములు ౩; ఇతర చిత్రములు.

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు పైన కంట్రాక్టువుచ్చుకొనిన	1 పుటకు రూ. 20
డిటా	డిటా
1/4 పుటకు ,, 11	
డిటా	డిటా
1/4 పుటకు ,, 6	
3	డిటా
డిటా	డిటా
1 పుటకు ,, 25	
డిటా	డిటా
1/4 పుటకు ,, 13	
డిటా	డిటా
1/4 పుటకు ,, 7	

1 నెలకుమాత్రము
డిటా
డిటా

1 పుటకు రూ. 30
1/4 పుటకు ,, 15
1/4 పుటకు ,, 8

రీడింగు మేటరుమధ్య 100-కి 25 చొప్పున అధికముగా చార్జి చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

మేనేజరు, “భారతి”, తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

శ్రీ కన్యకావరమేశ్వరి దేవస్థానము లాటరీ, కుంభకోణము

టిక్కెట్టు నెల రు 1-0-0, ప్రధమ బహుమతి రు 5,000

మొత్తపు బహుమతులు 3886

బహుమతులుగా యివ్వబడు సొమ్ము రు 33,000

1928 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 30 వ తేదీతో టిక్కెట్టు అమ్మకము ఆపబడును.

షరా:—30-9-1928 తరువాత పంపబడు రసీదులు లాటరీయందు చేర్చబడవు.

ఈలాటరీ టిక్కెట్టు కొని ప్రోత్సహవరచిన వేలకొలది వైశ్యప్రముఖులలో కొందరివేర్లు ఈ దిగువ ఉదహరింపబడినవి. మిగత వేర్లు దరిమల ప్రచురింపబడును.

మద్రాసు

శ్రీయుత॥ స్వామి వెంకటాచలం సెట్టిగారు. ఎం. ఎల్. సి.
 " రావుబహదూరు సి. నరద రాజులు సెట్టిగారు
 " తాతా నాగయ్య సెట్టిగారు
 " బైసానికృష్ణయ్య సెట్టిగారు
 " లక్ష్మూరి శంకరనారాయణం సెట్టిగారు
 " సి. తిరువెంగళతాక సెట్టిగారు
 " ఎ. చెల్వపిళ్ల సెట్టిగారు
 " ఆకారపుచిన్నయ్యవారి కుమార్లు
 " రావుబహదూరు వి. రంగనాథం సెట్టిగారు
 " వాసా వరదయ్య సెట్టిగారు
 " ఆలత్తూరు నాదముని సెట్టిగారు
 " వి. కనకయ్య సెట్టి అండు నన్న
 " వి. పెరుమాళ్ల సెట్టి అండు నన్న
 " సూరి సెట్టి ఆళ్లూరు సెట్టిగారు
 " ఊరా శ్రీరాములు సెట్టిగారు
 " రా॥బి॥ పొత్తూరు అయ్యన్న సెట్టిగారు
 " కె. లక్ష్మీనారాయణ సెట్టిగారు
 " కలివి సుబ్బరామ సెట్టిగారు
 " రావుబహదూరు సూరలక్ష్మీనారాయణ సెట్టి
 " తవ్వ ఉడయకర్లు సెట్టిగారు
 " వట్టం శేషయ్యగారు
 " పసుమర్తి కన్నయ్య సెట్టి అండు నన్న
 " ఉమ్మడి గురుస్వామి సెట్టిగారు
 " వట్టం గోపాల సెట్టిగారు

బెంగళూరు

శ్రీయుత॥ మొగిలి వెంకటాచయ్య సెట్టిగారు

" తల్లం సుబ్బరాయ సెట్టిగారు
 " పట్టాభికృష్ణయ్య సెట్టిగారు
 " కొమార్లముని సుబ్బయ్య సెట్టిగారు
 " పి. ముద్దురామయ్య సెట్టిగారు
 " ఇండియన్ బ్యాంకులో మార్పు
 " డి. వెంకటాచయ్య అండు నన్న

కోయంబత్తూరు

" టి. కృష్ణ సెట్టిగారు
 " ధనకోటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం సెట్టిగారు

కడపజిల్లా

" కొప్పరపు సుబ్బయ్య సెట్టిగారు
 " టంగటూరు నేతువీరన్నగారు
 " కామి సెట్టిలక్ష్మీనరసయ్య సెట్టిగారు
 " దేవతిపిచ్చయ్య కొండయ్యగారు
 " రావునాపేబు కామి సెట్టి వెంకటేశం సెట్టిగారు
 " పేరూరి పెద్దవెంకటసుబ్బయ్యగారు
 " పి. శేషయ్యగారు
 " పీత్తి రాఘవయ్యగారు

ఏలూరు

" మోతె నారాయణరావుగారు ఎం. ఎల్. సి
 " మోతె గంగరాజుగారు
 " మాజేటి వీరభద్రరావు అండు నన్న
 " నల్లవరసింహంగారు
 " పసుమర్తి పురుషోత్తంగారు
 " కందులరామయ్యగారు
 " మోతె నరసింహరావుగారు
 " మోతె కృష్ణారావుకాడ్లగారు

వేలూరు

శ్రీయుత॥ వి. వి. అండునన్న

" సెట్టి రామయ్య సెట్టిగారు
 " చిన్ని రామస్వామి సెట్టిగారు
 " నేలం
 " కుర్చి సుందరం సెట్టి అండు నన్న
 " సి. ఆర్. బాల నాగయ్య సెట్టి అండు నన్న
 " డి. పి. చిన్న కృష్ణ సెట్టి అండు నన్న
 " ఆర్. నారాయణ సెట్టి, కుమారులు
 " టి. బి. నారాయణ సెట్టి, కుమారులు
 " వి. వి. విశ్వనాథం సెట్టిగారు
 " కె. ఆర్. శ్రీనివాస సెట్టిగారు
 " యస్. వ. గోపాలస్వామి సెట్టి అండునన్న
 " డి. ము. రంగనాథం, యం. వి. గోపాల్ గార్లు
 " కోటా పి. మునియప్ప సెట్టిగారు
 " డి. యస్. ఆదినారాయణ సెట్టిగారు
 " దివాకరం బరరామ సెట్టిగారు
 " ఊరక్కర లక్ష్మీనారాయణ సెట్టిగారు
 " ఆర్. వి. వెంకటాచయ్య సెట్టి, కుమార్లు
 " వి. శీతారామ సెట్టిగారు
 " టి. వి. రామస్వామి సెట్టి, కుమార్లు
 " యస్. యక, లక్ష్మీనారాయణ సెట్టిగారు

రాసిపురము

" యస్. యస్. కృష్ణ సెట్టిగారు
 " పి. కె. వాసుదేవ సెట్టిగారు
 " పి. యక. కామాక్షి సెట్టిగారు
 " కె. యస్. యక అండు నన్న
 " జి. కృష్ణ సెట్టిగారు
 " ఎ. బి. ఆదినారాయణ సెట్టిగారు
 " చినంబరం
 " పి. కె. ముత్తుస్వామి సెట్టిగారు
 " కె. కె. ముత్తస్వామి సెట్టిగారు

లా ట రీ క లు పు రో జు 17-10-1928

షరా:—ఏకారణముచేతగాని లాటరీ కలుపుట ఆలస్యము చేయబడదు. మీరు కొనదలచిన టిక్కెట్టు కొనుటకు త్వరపడుదు. గొప్ప బహుమతి పొందుతరుణము కలుగగలదు. వివక్షణ దానముచేసిన వారగుదురు.

ప్రత్యుత్తరములు:—సెక్రటరీగారి పేర వ్రాయవలయును. "రంగవిలాస్" పెద్దవీధి, కుంభకోణం.

టి. ఆదినారాయణ సెట్టిగారు

బాల్కన్లూరు ఎం.ఎల్.సి. లీగల్ అడ్వేజరు.

ఎ. ఆ. వెంకటాచయ్య సెట్టిగారు, అగ్యంతులు.

వి. బి. వెంకటేశం సెట్టిగారు, కార్యదర్శి.

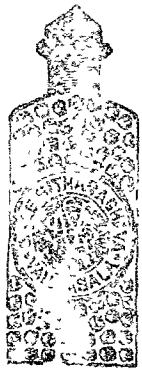

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!

దీనిచే గలుగు గణము అత్యద్భుతము!!

కామయూహార కస్తూరి మాత్ర లను

కామయూహార కస్తూరి మాత్ర లను ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది! దీనిచే గలుగు గణము అత్యద్భుతము!!

కామయూహార కస్తూరి మాత్ర లను ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది! దీనిచే గలుగు గణము అత్యద్భుతము!!

భిష్కరల్ని పర్యవేక్షించుటకు వలసినదియు, పొప్రేలును.

శ్రీ సీతారామ వైద్య శాల, మైసూరు

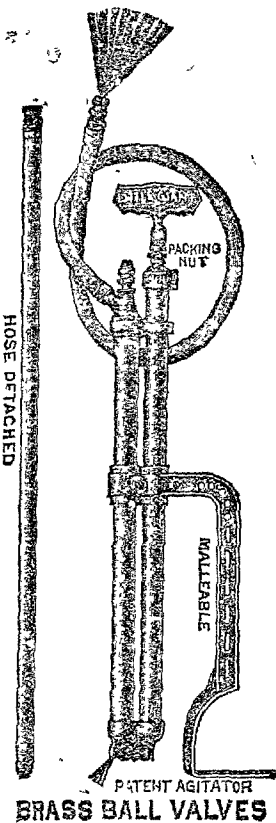
కామయూహార కస్తూరి మాత్ర లను ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది! దీనిచే గలుగు గణము అత్యద్భుతము!!

కామయూహార కస్తూరి మాత్ర లను ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది! దీనిచే గలుగు గణము అత్యద్భుతము!!

అందమైన బాలిక లందరను
దీనినే ఉపయోగించుచున్నారు.

PEERLESS
ERASMIC
The Delightful SOAP

మీ కార్లను మేయర్స్ స్ప్రే పంపులవలన

శుభ్ర మొనర్చుకొనుడు

మిస్టర్ యం. వి. వెల్డింగ్ బి. యె.

వర్సనల్ అసిస్టెంటు టుది డైరెక్టర్ ఆఫ్ అగ్రిల్చర్,
మద్రాసు రాజధాని

1928 నెల ఆగస్టు 24 వ తేదిన యీ క్రింది విషయన వ్రాసి
యన్నారు.

మీరు నాకు నష్టముచేసిన మేయర్స్ బకెట్ స్ప్రే పంపులన
నాకానును శుభ్రపరుచుకొనుటకు మిగుల సానుకూలముగుచున్నది.
నాకు సంతృప్తిని గలిగించినది చేతితో సులభముగా కడల్చుటకు, ఏ
లగనట్లు తేలికగానున్నది. వివిధపనుల కుపయోగించుకొనవచ్చును.
ఇండియాకు సోలీషర్లు:

ది లివరాయి బ్రెదర్స్ లిమిటెడ్

నెం 1/173, వాడ్స్ పోస్టుబాక్సు నెం 202, మద్రాసు.

మొదటిదేవుడు సాధారణ గారి స్వయంచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మి. ఎ. పి. రామమూర్తి గారు)

దీనిని ప్రతి గృహమునందు చదువ వలసినది. 214 పేజీలు } ధర రూ 2.00
దీనిని కార్మిక రోజులందు ఫెడర్ టైటు కాగితములు } పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఇతర ఖర్చులు ప్రత్యేకము } ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు చెట్టివీధి, మద్రాసు.

AMRUTANJAN
The Only
Pain Killer

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT,
BOMBAY & MADRAS.

అంగ భాషా కవితయను శనివారము అమానుభవముగ
శత్రుకొనుటకు తెలుగు అర్థముతో నుండు

ఆనంద అంగ భాషా బోధిని

అను గ్రంథము మిక్కిలి నవకారిగ నుండును.
ఇది 700 పేజీలును, చక్కని కాల్గిపోయెను భారతభూమి,
శత్రుకొనుటకు తెలుగు అర్థముతో నుండు గలిగియున్నది.

దీనియందు ప్రతిపదమునకు తెలుగు ఉచ్చారణ, ఇంగ్లీషు
తరగతి, అర్థము చేర్చి శత్రుకొనుటకు అమానుభవముగ
తెలియజేయుటకు ముద్రించినారు. ఇంగ్లీషు పాఠశాలలో 10
వనంతులములు వేలకొనిగూడకుండుటకు ఇట్లు చేసి సంపాదించిన
జ్ఞానమును ఇంటియందు నుండియు సంపాదించవచ్చును. ఉపాధ్యాయ
యొకరు వేదక వనితేడు. గ్రామపాఠశాలకు, కరణములు, పో
లతో సంబంధముగల బట్టలు, వంటవారలు, మరియు సిబ్బంది
కూడా ఉపయోగము. అంగ భాషా కవితయను శనివారమున,
మా ఆనంద అంగ భాషా బోధిని చాల ఉపకారిక నుండును.
ప్రతిపదమునకు తెలుగు అర్థముతో నుండు. డి 2434

ఆనంద బోధిని అప్పీను,
వ (1421) పోస్టుబాక్సు నెం, మద్రాసు.

గృహము మార్పుట
శ్రీమంత్రి పండిత స్వామి శ్రీనివాసాయ్యం
గారువారు తమనివాసస్థలమును 228, వాల్టాక్కు
రోడ్డునుండి ఎగ్గారు తెవల్ క్రాసింగుకు దగ్గర
గింగురెడ్డి రోడ్డునుండి గల నెం 51 రు "రెడ్డింగు"
బంగారాకు 1-9-28 తేదీనుండి మార్చి
యందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

ప్రకటన (2046)
కోగులు పద్మయ్యగారు, పద్మిణిగారి, బాబుబాబుగారి
కోగులమూలము తెలుపుచు చేసినవో రోగప్రభావము
పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పద్మయ్య, పద్మిణి, బాబుబాబు
ప్రతిపదముగ వ్రాసి, తంబు చెట్టివీధి, మద్రాసు.
(నెం 2)
దాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.